

YTB TÜRKÇE ÖDÜLLERİ 2019

TÜRKÇE ÖDÜLLERİ SEÇKİSİ



YTB TÜRKÇE ÖDÜLLERİ SEÇKİSİ

2019

Editörler

Ali Işıık
İsmail Yıldız



YTB Türkçe Ödülleri Seçkisi

Sertifika No	: 41826
ISBN	: 978-975-17-4502-6
YTB Yayınları	: 4
I. Baskı	: Mayıs 2020
Son Okuma	: Kadriye Şerbetçi
Teknik Hazırlık	: Pruva /Ahmet H. Karahan
Kapak	: Pruva Medya İletişim
Baskı	: Ankara Ofset
	Sertifika No:17937
	Büyük Sanayi 1. Cad. Necatibey İş Hanı
	Alt Kat No: 93/43-44 İskitler-Ankara
	Tel: 0 312 384 50 63

Tüm hakları Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığına aittir. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Metinlerden yazarları sorumludur.



Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

Oğuzlar Mah. Mevlana Bulvarı No: 145 P.K: 06520

Balgat / ANKARA

Tel: 0(312) 218 40 00 • Faks: 0(312) 218 40 49

info@ytb.gov.tr

Kep adresi: ytb@hs01.kep.tr

İÇİNDEKİLER

Takdim	VII
--------	-----

I. BÖLÜM: ÖYKÜ ÖDÜLLERİ

Birincilik Ödülü	
Hicran Erdim / Kırmızı Ruj	12
İkincilik Ödülü	
Aslı Kaya / Yıldızları Görme Sanatı	18
Üçüncülük Ödülü	
Mehmet Bolat / İki Arada	28
Üçüncülük Ödülü	
Rumeysa Öztürk / Toparlanıyorum	34
Jüri Özel Ödülü	
Elif Zehra Kandemir / Gökyüzü Bekçisi	40
Jüri Özel Ödülü	
Gül İnce Bego / Gitmeyenlerin Zamanı	50

II. BÖLÜM: DENEME ÖDÜLLERİ

Birincilik Ödülü	
Büşra Akyüz / Türkçe: Bir Dilden Daha Fazlası...	62
İkincilik Ödülü	
Cennet Çim / Samimiyet	70
Üçüncülük Ödülü	
Bilge Çimen / Türkçe Konuşan Aranıyor	76
Üçüncülük Ödülü	
Sena Şeker / Çok Yurttaşlık	80
Jüri Özel Ödülü	
Belkıs Kılıç / Ülkenin Misafir Çocukları	86

III. BÖLÜM: ŞİİR ÖDÜLLERİ

Jüri Özel Ödülü

Ertuğrul Sabuncu / Develer 92

Jüri Özel Ödülü

Nebiye Hilal Şan / Kök-Gök 94

Jüri Özel Ödülü

Numan İlkut Ayvaz / Kayzerin Son Mektubu 98

Jüri Özel Ödülü

Ömer Gencer / Ah Türklük, Ah Diasporasızlık 104

Kitap Destek Ödülü

Kazım Ateş / Kâğıttan Uçak 106

TAKDİM

Yaşayan bir varlık olan dil; bireyler, toplumlar ve milletler için hayatî öneme haiz birçok unsur barındırıyor. Öyle ki bireyler; anadilleriyle düşünüyor, idrak ediyor, konuşuyor, yazıyor ve birbirleri ile iletişim kurabiliyor. Toplum ve milletler ise; kültürlerini, dinî değerlerini, örf ve adetlerini, geleneklerini, bilim ve sanat eserlerini, tarihlerini ve daha nice temel birikimlerini nesillerden nesillere yine dil yoluyla aktarabiliyor, bütün bu hasletlerini anadilleri ile muhafaza edebiliyor. Bu noktada, anadillerini koruyan birey, toplum ve milletlerin, esasında kendi medeniyet hazinelerini muhafaza ederek insanlığın ortak birikimine katkı sunduklarını söylemek pek de yanlış olmaz...

Böylesine bir değer taşıyan anadilin, ne denli muhafaza edilip zenginleştirildiğinin en mühim göstergelerinden biri de edebiyattır. Milletler şiirleri, hikayeleri, destanları, masalları ile yani edebiyatları ile yaşarlar. Toplumlara ruh veren ve onu kendi potasında asırlar boyu yoğuran edebî eserlerin dil ve üsluptaki anlam, derinlik ve zenginlikleri, toplumların adeta can suyu ve dünyayı seziş, yorumlayış biçimleridir.

Yurt dışındaki vatandaşlarımızın kimlik ve kültürlerini muhafaza edip, bulundukları ülkelerde daha etkin konumlara gelmelerini temin etmek üzere çalışmalar yapan Başkanlığımız da,

Türk diasporasına dönük faaliyetlerinde anadile ayrı bir önem atfetmektedir. Bu yönüyle, anadilimiz Türkçenin doğru, etkili ve yerinde kullanımı Başkanlığımızın üzerinde hassasiyetle durduğu konuların başında geliyor. Bu amaçla; yurtdışındaki vatandaşlarımızın, özellikle gençlerimizin anadildeki yetkinlik ve ifade kabiliyetlerini artırmak, kültürel birikimlerini keşfetmelerini sağlamak ve Türkçe çalışmalarını teşvik etmek maksadıyla 2019 yılında “YTB Türkçe Ödülleri” yarışması düzenledik.

Özellikle diasporadaki üçüncü ve dördüncü nesil gençlerimizi Türkçe okumaya, düşünmeye ve yazmaya teşvik etmek amacıyla tertip ettiğimiz yarışmanın başvuruları 28 Şubat - 14 Mayıs 2019 tarihleri arasında alındı. Ne mutlu bizlere ki, yurtdışında yaşayan vatandaşlarımız yarışmamıza büyük bir teveccüh gösterdi ve son derece yüksek bir başvuru sayısına ulaştık.

Yarışma için gönderilen eserler, teknik incelemelerin ardından Seçici Kurul üyelerince değerlendirildi. Eserlerin derecelendirilmesinde dil bilgisi ve imlâ kurallarına riayet, dil yetkinliği, özgünlük ve kurgu bütünlüğünün yanı sıra, eser sahibinin yurt dışında doğup büyümüş veya yaşamının büyük bir bölümünü yurtdışında geçirmiş olması; bu durumun da metne yansımaları gibi kriterler göz önünde bulunduruldu. Ayrıca, Türk Diaspora Edebiyatı alanındaki eser çeşitliliğine katkı sunması bakımından diaspora kültür ve yaşantısından kesitler sunan eserler, yarışmanın amaç ve ruhuna uygun olarak puanlama aşamasında öne çıkarıldı.

Başvuran tüm adaylara teşekkürlerimi sunarken; yarışmada öykü, deneme ve şiir dallarında dereceye giren eser sahiplerini tebrik ediyor, emeği geçen herkesi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Abdullah EREN

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı

I. BÖLÜM

ÖYKÜ ÖDÜLLERİ

BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ

HİCRAN ERDİM

1993 yılında Amsterdam'da doğdu. Aslen Konyalı olan yazar, dört kardeşin en büyüğüdür. En büyük hayalini gerçekleştirebilmek amacıyla kuaförlük okuluna gitmiş, okulu başarıyla tamamlayarak meslek hayatına atılmıştır. 2016 yılında dünya evine girmiş, 2018 yılında Aren Mirza adında bir erkek çocuk sahibi olmuştur. Hicran Erdim, hâlâ Hollanda'da yaşıyor; dünyayı gezmek, özel anları fotoğraflamak istiyor.

KIRMIZI RUJ

Hafta sonu görüşmelerimizin buluşma noktası: Dam Meydanı. Bugün meydanda, 13. yüzyıldan kalma göletin dinginliği var. Kim bilir, bu meydanda o zaman Amstel Nehri'ndeki bir kuğunun peşine ne hayaller takıldı? Mademe Tussaud Müzesi'ne sırtımı verip her zamanki bekleme bankımızda yerimi alıyorum. Titreyen telefonda Ayşe'nin iletisini görüyorum: “İş yerinde işlerim biraz uzadı, otuz dakikaya oradayım.” Genelde geç kalan hep ben olurum ama!

Ayşe de çocukluğunu anne-baba özlemiyle Konya'da geçirmiş. “Babaannemin üzerimde çok emeği var.” derdi. Belki bu şehirde de bizi birbirimize bağlayan bu kader birliği idi.

Telefonumdan Ruks Muzeum'daki eserleri inceliyorum. Bir ara bana yaklaşan bir güvercine gözlerim takılıyor, ne kadar da güzel adım atıyor, aheste aheste. Kırmızı bacaklar üzerine zarif tırnaklar... Bu renk cümbüşü bir an ilkokul öğretmenimi hatırlatıyor: Sabahat Öğretmen. Sabahat Öğretmen; orta boylu, kıvr kıvr saçlı, rengârenk giyinerek bize her mevsim baharı getiren, kıvrak Türkçesiyle bize örnek olan biriydi. Unutmadan bir de Sabahat Öğretmenin kırmızı ruj!

Kırmızı rengi sevmem belki de bundandır: Kırmızı arabalar, kırmızı pardösü, kırmızı gül ve kırmızı ruj... Ayrıca kırmızı rengi sevmemde, ananemin anlattığı “Kırmızı Başlıklı Kız” masalının etkisini göz ardı edemem! Amsterdam'daki annemle

babamı özlediğimi gözlerimden hemen anlardı anneannem. “Kınalı Yapıncağım” diyerek yatağımın başına oturur, bulutların üzerinde yolculuk yaptırır bana.

Ü! ÜÜ! ÜÜRÜ!

Bir hışımla yatağımdan kalktım. Anneannem çoktan kahvaltıyı hazır etmişti. Pasaklı, Çilli... Evet, bu Pasaklının yumurtasıydı. Biraz tuz, hooooop mideye...

Sütçü, sütçüüüüü! Hasan amcamın sesini duyuyorum. Okul ziline de az kaldığını gösteriyor bu ses. Pamuk ninemin yanaklarından öpüyorum ve koşarak okula gidiyorum. Sabahat Öğretmen çoktan gelmiş bile.

— Günaydın çocuklar! Bugünkü derste “Aile” konusu var.

O anda içimi sıkın bir top, göğsümün üzerine oturuyor, âdeta nefesimi kesen bir ağırlık bu:

— Gülsüm, aile nedir?

Bu soruyla nefesimin tamamen kesildiğini hissediyorum. Gözlerimden dökülen yaş ve hıçkırık: Görülen ve duyulan sadece bu.

— Gülsüm, lavaboya gidebilirsin.

— ...

— Kınalı Yapıncağım, geldin mi?

— Pamuk ninem, yaz tatiline daha çok mu?

— Bir ay var kuzum.

Ananem, biray sonra annemle babamın geleceğini söylemişti. O an, içim öyle rahatlamıştı ki rahat bir nefes almıştım. Pamuk ninemin ak saçları gibi bembeyaz bir bulut yumağı olup oradan oraya savrulmuştum.

Ü! Üü! Üüü! Üürüüü!

Bay Çalar Saat, çalmıştı ama bugün okul yoktu. Arkasından tak tak taaak, kapı sesi: Ayrılığın ve kavuşmanın sesi. Pamuk ninemin “Kuzularım hoş geldiniz!” deyişini duyunca odamdan uçarak çıktım, kendimi babamın kollarına attım. Tüm dünyayı gezebilecek bir bulutun gücünde ve hafifliğindeydim.

Hediyeler, hediyeler... “Doğduğun yer değil, doyduğun yer,” derdi hep ninem. Pamuk ninem gözleri dolarak bana baktı. Ayrılık bakışı...

Hep merak ederdim gökyüzünde süzülen bu devasa demir kuşların nasıl uçtuğunu? Şimdi ben de bu demir kuşla kanatlanıp uçacaktım. Yavru bir kuş korktuğunda kalbi nasıl hızla ve heyecanla çarparsa: Pıt pıt pıt... Şu an öyle!

Demir kuş, bizi, öyle hızlı uçuruyordu ki gökyüzünü kaplayan o kocaman bulutlar kenara çekilerek yol veriyordu. Alçalan uçak, sola doğru süzüldüğünde, yemyeşil tarlaların yüzlerce göletin arasında Amsterdam şehri, aşağıda küçücük görünüyordu. Uçak alçalarak Schipol Havalanı’na sert bir şekilde indi. O anda tutmuştum babamın elini sımsıkı. Havaalanı o kadar büyüktü ki babamın elini bıraksam kaybolacağımı düşündüm. Dilini bilmediğim rengârenk insanlar, oradan oraya hızlı hızlı koşuşuyordu. İnsanlar bir anda değişmişti. Uzun boylu, genelde sarışın ve en önemlisi güler yüzlü... Gideceğim okuldaki çocuklar da bu insanlar gibi güler yüzlüyse buraya kolay uyum sağlayabilirdim.

Uzun boylu iri kıyım bir polis, bizi durdurdu. Mavi eldivenlerini giyerek valizlerimizi açmamızı işaret etti. Babam ve polis anlamadığım dilden konuştular:

— Dank je.

O kadar insanın içinden neden bizi seçmişti?

Babam, metroyla Central’a gideceğimizi söyledi. Metro-nun merdivenlerini hızlıca inerek hareket etmek üzere olan metroya son anda yetiştik. Amsterdam Central’a varmıştık. Babam sürekli anlatırdı bisikletlerin çok olduğunu ama bu kadar çok olduğunu tahmin etmemiştim. Yanımızdan hızla geçen bisikletler, bu şehirde bir an araba kazasından çok bisiklet kazasının olabileceğini düşündürdü.

Büyük sarı trenler... Sanırım “sarı öküz” dedikleri bunlar; babamdan çok duymuştum. Bu öküzle Amsterdam’ın East

bölgesindeki küçük şirin evimize gelmiştik. İçimde beliren tuhaf bir duygu vardı. Şimdiden Pamuk ninemi çok özlemiştim. Çilli, Pasaklı ve tabii ki Bay Çalar Saat, sizi de çok özledim.

Bir hafta süren okul işlemlerinden sonra “Berlage School’a” kaydım yapılmıştı. Pazartesi günü okula başlayacaktım. Pazartesi günü babamla okula gittiğimde Türkiye’deki servis araçları kargaşasının olmadığını gördüm. Bisikletler ülkesindeki bir okulda ne kargaşası olabilirdi? Bisiklet sepetindeki küçük çocuklar, hengâmeye tatlı bir görüntü de katmıyor değildi.

Yirmi kişilik sınıfta kendime arkalarda bir yer bulmuştum. Sarışın, esmer her milletten çocuk var gibiydi sınıfta. Üç beş kişi dışında bütün çocuklar koşuyor, zıplıyor, eğleniyordu. Elinde siyah çantasıyla sarışın, beyaz tenli, küçük gözlükleri olan bir bayan içeri girdi. Bütün çocuklar hızlıca yerine geçti.

— Goed morgen kinderen!

Sabahat Öğretmenimizin İngilizce dersinde öğrettiği “Good morning children” kalıbına çok benziyordu. Galiba ne dediğini anlamıştım öğretmenin. Dilini bilmediğim insanlar, farklı kültürden bir sürü insan...

İçimde artan kaygıya, bir sürü bakışın bana dönmesiyle heyecan da eklenmişti. Cılız bir ses tonuyla “Gülsüm” diye bildim.

Önümdeki Rapunzel saçlı esmer kız da Ayşe, dedi. Diğerlerinin kendisini tanıtmaması sınıfta sadece ikimizin yeni olduğunu gösteriyordu. O anda birden bu kıza içim kaynamıştı. Bataklıkta tutunacak bir dal gibi düşünmüştüm.

Teneffüste bir köşeye çekilmiş oturuyordu. Yanına yaklaştım:

— Türkiye’den mi geldin?

— Evet.

— İstanbul’dan mı?

— Hayır.

— Yanına oturabilir miyim?

— ...

Yüzsüzlük yaparak yanına oturdum.

Okul çıkışında babamı görünce koşarak yanına vardım, sımsıkı elini tuttum. Bir ummanda güvenli bir gemi...

Okula giderken ayaklarım geri geri gidiyordu. Özgür ol-sam da anadilini konuşamamak, gelenek ve göreneklerinden uzak kalmak aslında esaretin ta kendisiymiş. Ayşe de bu kar-ğaçada özgürlüğün kendisiydi. Bu nedenle ona çok ısınmışım.

İkimiz de Felemenkçeyi hızlıca öğreniyorduk. Boş zamanımız-da huzurevine giderek yaşlı insanlara yardım etmeyi hobi edin-miştik. Hafta sonları Dam Meydanı'nda buluşur, Amsterdam so-kaklarında pedal çevirirdik. Özellikle yazın yemyeşil köylere pedal çevirir, doğayla bütünleşirdik.

Acımasız canavar: Zaman! Geçen yirmi yıl... Bir iş kadını ne kadar zaman bulabilir pedallamaya? Rapunzel ve ben, va-kit bulunca özgürce pedallamaktan hiçbir zaman vazgeçmedik. Bir de diğer vazgeçilmezim anavatana her gidişte ninem ve Sa-bahat Öğretmenin kabirleri için kırmızı lale soğanları... Tabii ki kırmızı ruj, asla vazgeçmem!

Beklenen ses Madame Tusuad Müzesi'nin önünden gelmişti:

— Gülsüm, Central'a kadar yarışa var mısın?

İKİNCİLİK ÖDÜLÜ

ASLI KAYA

1986 yılında, İstanbul Fatih'te dünyaya geldi. Babasının işinden dolayı küçük yaştan itibaren çeşitli ülkelerde okudu. İlkokulu Fransa ve Almanya'da, ortaokulu Türkiye'de, liseyi İsviçre'de okudu. Lozan Üniversitesi Siyasal Bilimi Bölümünde lisans ve yüksek lisans eğitimlerini tamamladı. Daha sonra Cenevre Üniversitesinde İslam ve Politika üzerine ileri lisansüstü eğitim sertifikası aldı. Cenevre Kantonu Sosyal Uyum Başkanlığında sosyal danışman olarak görev yapıyor. Aynı görevi daha önce Lozan Belediyesi'nde de icra eden Aslı Kaya, Türkiye ve İsviçre'de bulunan STK'larda da çalıştı. Bu bağlamda çocuklar ve göçmenler yararına projeler gerçekleştirdi. Çok küçük yaşlardan itibaren Türk, Fransız ve Dünya edebiyatına, özellikle de klasik roman ve öykülere ilgi duydu. Türk Edebiyatından çok etkilendi. Türkçeye olan tutkusu onu Türkçe yazmaya sevk etti. Ayrıca yeni yerler keşfetmek, izlenimlerini paylaşmak için yazılar yazmaktan keyif alıyor. Bir süredir Fransızca bir kitap projesi üzerine çalışıyor. İsviçre'nin Cenevre şehrinde ikamet eden Aslı Kaya, anadil seviyesinde Fransızca, ile-ri derecede İngilizce ve orta derecede Almanca biliyor.

YILDIZLARI GÖRME SANATI

Dünyahılar!

Efsaneleriyle ünlü Yunan Mitolojisi, bir kişinin unutulmasıyla hep eksik kaldı.

Günümüz Atina'sında, birbirinden coşkulu kişiler tiyatronun avlusunda toplandılar. Herkesin marifetini açıklayacağı toplantıda, vakit kaybetmeden kura çekimine başlandı. İlk seçilen, güçlü Zeus oldu. Kıskanç ve hayran bakışların arasında kürsüye çıkan Zeus, gür sesiyle:

“Sizler, benim şanslı olduğumu düşünüyorsunuz sevgili Olimposlular ama yanılıyorsunuz. Şans, akıllı olmayana yarayacak bir tesadüf değildir. Ben, adaletin ve düzenin sağlanması için çalışacağım. Sözüne tutmayanların korkusu, cesaretsizlerin düşmanı olacağım. Herkes evinde sükût içinde uyuyabilir çünkü ben, güveni hâkim kılacağım. Silahım da şimşek olacak. Böylelikle yanlışların tepesine gök gürültüsü gibi çökeceğim!” diye haykırdı.

Konuşma esnasında alkışlar işitilirken, korku dolu bakışlar da görüldü fakat Zeus, onları umursamadan yeni görevlerini gerçekleştirmek üzere uzaklaştı.

Tarafsız kura çekicisi, ikinci olarak Ares'i çağırdı. Kürsüye,

elinde beyaz bir okla çıkan Ares'in kendinden çok emin bir duruşu vardı.

"Zeus'un da söylediği gibi ancak aptal olmayanlar önlerine çıkan fırsatları iyi değerlendirirler. Ben, savaşlardan sorumlu olacağım. Bu konuda başarılı olacağıma eminim. Sesimi yükselttiğim zaman herkes, binlerce kişinin nara attığını sanıyor. Savaşanları destekleyecek, onlar için en iyi ortamı hazırlayacağım" dedi.

Ares'in bu fikri kimseyi şaşırtmadı. Eskiden beri kana çok hevesliydi. Kürsüden inip yerini Artemis'e bıraktı. Artemis:

"Olimposlular, biliyorsunuz ki ben, uzun zamandan beri ormanlar ve dağların arasında yaşayan biriyim. Bu yüzden vahşi yaşamın sahibi olacağım." dedi.

Artemis'in ardından, kura çekicisi sözü duygusal Demeter'e verdi.

"Sevgili Olimpos'un önde gelenleri! Bana göre dünyada esas olan topraktır. Toprak, hem ölümü hem doğumu hatırlar. Ben, tarımdan sorumlu olacağım. Kızım Persephone'u gördüğüm zamanlarda, topraktan çiçekler ve meyveler çıkarcacağım; kızımdan ayrı kaldığımda ise toprağı karla, kışla örterek sabredeceğim" dedi hüzünlü sesiyle.

Demeter, sözünü bitirdikten sonra, kürsüden indi ve konuşma sırasını devretti. Güneş batana kadar herkes söz aldı. Tam toplantı bitecekken biri, nefes nefese koşarak geldi ve yorgunluğunu gizleyip kürsüden seslenmek istedi. Tarafsız kura çekicisi, üzülen ve sıkılarak onun konuşmasını engellemek zorundaydı.

"Üzgünüm Etos, bu sefer geç kaldın" dedi.

Etos, toplantı ahalisine dönerek,

"Ne olur, ben de seçimimi yapayım. Biliyorsunuz ki daha önce dört defa kürsüye çıktım ama kötü havadan dolayı konuşmam hep ertelendim. Bugün hava mükemmel ama bu defa da geç kaldım. Bana fırsat verin. Benim sizden bu isteğim

bir ayrıcalık değil, hakkım olan bir şeydir” dedi.

Ahali, Etos’a acıdı. Fikir alışverişinin ardından, kendisine bir şans daha verilmesine karar verildi. Etos, kürsüde teşekkürlerini sunduktan sonra,

“Benim alanım barış olsun” dedi.

“Bunu kabul edemeyiz çünkü Olimpos’un barışından artık Eirene sorumludur” dedi kura çekicisi.

“O zaman... Adalet olsun. Adalet, iyi yönetimlerde hep gereklidir.”

“Maalesef o da imkânsız Etos. Bundan böyle Nememis adaletten sorumludur. Aşırı kibir ve mutluluk gösterenlerin cezasını vermek için çoktan yola çıktı bile.”

“Peki. O zaman güneş olsun.”

“O da seçildi Etos. Bundan böyle her sabah Helios, Doğu’daki evinden çıkıp altın sarısı arabasıyla gökyüzünü dolaşacak. Her akşam da Batı’daki evine çekilip dinlenecek.”

“Madem öyle... Ay olsun!”

“Ayn güneşten daha az rağbet göreceğini mi sanırsın Etos? Helios gökyüzünü arşınlarken, akşamları da Selene, gümüş arabasıyla yüzünü gösterecek.”

Etos, işinin ne derece zor olduğunu anladı. Umutla parlayan gözleri çaresizlikle bulutlandı:

“Peki ya tıp?” diye sordu son bir umutla.

“Tıp da Asklepios’a düştü. Biliyorsun ki hocası, sanatlar ve bilimlerin sırlarını bilen Şiron’dur.”

Etos, kendisini neyin beklediğini anlamış gibi derin bir iç çekti.

“Bu durumda, geriye cehennemler kalıyor...”

“Etos, ölümler ve cehennemlerin katmanları bile alındı. Hades’in bu konudaki çalışmaları başlamak üzere. Ne yazık ki söylediklerin için çok geç. Daha fazla bekleyemeyiz. Sen fırsatını kaçırdın. Ama sana bir teklifim var. Gelecek toplantıya kadar düşün ve o zaman kendini ifade et. Ancak unutma, yalnızca bir

şansın olacak. Bize göre akla gelebilecek bütün marifetlerin artık sorumlusu var. Eğer sen, bizim yanıldığımızı kanıtlar, çok mühim bir özellik bulursan, o zaman seni kutlarız.”

Ahali dağıldı. Etos, kürsüde tek başına kaldı. Dünyada var olan her ayrıntının savunucusu vardı: Rüzgârın, bulutların, denizlerin, gençliğin, aşkın, sanatın, şiirin, bilgeliğin... Kendisi için ne kalmıştı ki? Kafasında bu soruyla günlerce gezdi. Dağların eteklerinde, akarsuların etrafında, ormanların dibinde, durmadan, yorulmadan, ayakları kanayınca kadar yürüdü. Bir akşam bir elma ağacının gölgesinde oturmaya karar verdi. Sırtını ağacın gövdesine dayayıp gözlerini kapattı. Fakat bir süre sonra, çevresinde birini hissetti. Gözlerini açtığında, karşısında Narsis, ona bakıyordu. Etos, ayağa kalkmak istedi.

“Dur dur,” dedi Narsis. “Korkma, sadece uyuyup uyumadığına bakmak istemiştin.”

“Uyumuyor, dinleniyordum.”

“Toplantıyı mı düşünüyordun?”

“Evet. Fakat sen nereden biliyorsun? Orada değildin.”

“Değildim çünkü bunca kişinin arasında olmak, beklemek, konuşanlara alkış tutmak... Bunlar bana boş geliyor. Üstelik ben kimseyi tebrik edemem, yalnızca kendimi beğenirim. Böyle ortamlarda vakit öldüreceğime, kendimle ilgilenirim, daha iyi.”

“Öyleyse sen kendine övgüler yağdırmaya devam et, ben de işime bakayım.”

“Dur Etos, acele etme. Sana yardımcı olabilirim.”

“Sen mi? Sen bana nasıl yardım edebilirsin ki? Başkalarına ayıracak zamanın olmaz senin.”

“Haklısın olmaz. Fakat eğer bir fikir bulamazsan sürekli gezecek, sulara, dağlara gelip benim güzelliğime rahatça bakmamı engelleyeceksin. Sana yardım edersem sen Olimpos’taki yerini alır, benim olduğum yerlere gelmez, beni rahat bırakırsın.”

“Pekâlâ, Narsis, söyle o zaman, ben neyin simgesi olabilirim? Aklına ne geliyor?”

Narsis, çok fazla düşünmeden, “Kıskançlığın” yanıtını verdi. Fakat Etos’un kafasının karıştığını görünce, fikrini açıklamak istedi:

“Ben, yaşadığım müddetçe, güzelliğimi kıskananlar çok olacak. Kıskançlık, sonsuzluğun en büyük sorunlarından biri olacak, inan bana. Senin için önemli bir unsur.”

Etos, şimşek hızıyla ayağa kalktı. Narsis’ten akıllı bir cümle umduğu için pişmandı.

“Ah Narsis, insan yalnızca kendisiyle ilgilenirse etrafındaki güzellikleri kaçırmaz, yaşamadan hayata gözlerini yumar.”

“Bu, başkaları için geçerlidir Etos. İnan bana, bugüne dek kendim gibi biriyle karşılaşmadım. Bu yüzden de kendimden başkasını asla beğenmedim. Etrafta güzellik yok ki kaçırayım!”

“Narsis, bunu sen söylüyorsun. Fakat sulara eğilip kendine baktığın için toplantılara gitmedin. Farkında mısın bilmiyorum ama güzellik denince akıllara Afrodit de geliyor.”

“Sen de unutma ki Afrodit güzelliklerin ismi oldu! Oysa bu, başı başına bir hatadır. Çünkü dünyada bir tek güzellik var, o da benim. Güzellik çoğul olamaz.”

“Seninle tartışmak imkânsız Narsis! Fakat bence insanın kendisini övmesi bir şey ifade etmez. Bana göre başkalarının fikirleri daha önemlidir. Başkası seni överse o zaman zekândan, güzelliğinden emin olursun. Sen, ıssız bir adadaki tek çiçek gibisin. Tek olduğun için kendine hayransın. Kendini de tek zannetmeye devam ediyorsun. Ama senin gibi binlerce adada binlerce çiçek var. Sen biraz düşün. Ya da kendine bakmaya devam et.”

Etos, Narsis’in yanından uzaklaşırken, herkesin gözü üzerindeydi. Herkes bir fikir bulup bulamadığını merak ediyordu. Evine girip yemek yemeden uzandı. Kendisini çok yorgun hissediyordu ama hem kafası doluydu hem de aralıksız köpek

ulumaları işittiğinden, bir türlü uyuyamıyordu. Ayağa kalkıp evinin ilerisindeki kayanın üzerine oturdu. Sakallı komşusu köpeğiyle birlikte gezintiye çıkmıştı. Etos'u görünce onun yanına doğru gitti.

“Gece gece ne yapıyorsun burada Etos! Niye uyumuyorsun?”

“Aremis, bana merak ettiğin, gizemli ve aynı zamanda güzel bir şey söyle. Ancak o zaman uyuyabilirim.”

Aremis, toplantıda olanları duyduğundan, Etos'un sıkıntısını anladı.

“Etos, benim seni yönlendirmem doğru olmaz. Sen, sonsuza dek taşıyacağın bir marifet arıyorsun. Bir başkasının söyleyeceğiyle hareket edemezsin. Kendi namını kendin bulacaksın.”

“Kaç zamandır düşünüyorum. En azından bir fikrim olsaydı. Ama beynim sanki durdu.”

“Etos, eminim en sonunda aklına bir fikir gelecek. Tahmin edemiyor olman seni yıldırmasın. Kim bilir, bir gün bir yere bakarsın, orada bir ışık görür, bir sonuca ulaşırsın. Sakın acele etme. Unutma ki suyun akışını dikkatlice takip edersen yüzersin ama acele edip suya atlarsan hesap etmediğin bir akıntı seni boğabilir.”

Aremis, köpeğiyle birlikte yürümeye devam etti. Etos, kayalığın üzerinde, sağına, soluna, arkasına, önüne baktı. Etrafta tek bir canlı yoktu.

“Ben ne yapacağım, aklıma bunca zaman bir şey gelmedi, bundan sonra gelir mi?” diye söylendi. Başını gökyüzüne kaldırarak sızlanmaya devam eden Etos, birdenbire gözlerinin önünde beliren yıldızları gördü. Komşusu Aremis'i bulmak için koşmaya başladı. Aremis, bir kuyunun yanında dinleniyordu.

“Aremis, Aremis! Buldum!”

“Hayırdır Etos!”

“Aremis, marifetimi buldum! Sen haklı çıktın. Kendimi sorgularken, kafamı bir kaldırdım, yıldızları gördüm. Daha

önce varlıklarını bilmiyordum ama birdenbire dikkatimi çektiler. Onlar geceyi aydınlatan, süsleyen ışıklar!”

Aremis, şaşkın bakışlarla Etos’u dinlerken aslında ne demek istediğini anlıyor gibiydi.

“Aremis, ben şimdi gitmeliyim. Az sonra başlayacak toplantıya hazırlanmalıyım. En önemlisi söyleyeceklerimi düşünmeliyim.”

Etos, evine dönüp güneş yükselinceye kadar çalıştı. Ertesi gün, tiyatronun avlusunda toplanan halk, Etos’un başına yine beklenmedik bir hâl geleceğini konuşuyordu. Fakat kalabalık kısmen yanıldı. Etos, vaktinde kürsüye çıkmayı başardı.

“Sevgili Olimpos’un yerlileri! Bana verdiğiniz süre doldu ve ben kararımı verdim. Ben, sadece yıldızlardan sorumlu olmak istiyorum.”

Bu fikir, tarafsız kura çekicisinin kulağına çok hoş gelse de Zeus buna karşı çıktı.

“Olmaz” dedi “Biliyorsun ki gökler benim. Bu durumda yıldızlar da benim demektir.”

“Elbette Zeus. Fakat benim söylemek istediğim başka. Ben, yıldızlara bakmaktan, onlarla anlaşmaktan bahsediyorum. Onların isimlerini bilmek, incelemek ve onları keşfetmek istiyorum. Yani onları tam anlamıyla görmek istiyorum.”

Etos’un ağzından çıkanlar, Olimposluların hoşuna gitmiş olacak ki herkesin yüzünde bir tebessüm oluştu. Fakat Zeus, Etos’a karşı gelmekte ısrarlıydı.

“Peki, Etos! Bütün yıldızları nasıl inceleyeceksin?”

“Onların hepsi birbirinden farklı ama zamanla öğreneceğim. Ancak iyice kavradıktan sonra insanlara anlatacağım. Ne olursa olsun, en karanlık anlarda bile parlayan yıldızların bizlere anlatacakları elbette vardır.”

Zeus, bu defa Etos’a herhangi bir karşılık vermezken ahalinin merak dolu gözlerini görmesi gecikmedi. Daha Etos kendini kanıtlamamışken bile topluluk onunla çok ilgiliydi. Etos,

zamanla Zeus'un namını elinden alabilirdi. Zeus, ne yapıp edip buna engel olmalıydı.

“Peki, Etos. Sen kazandın. Aklına gelen fikir ilginç görünüyor. Fakat icraatına geçmeden önce seninle Olimpos'un geleceği hakkında konuşmak istiyorum. İşlerimiz önemli ama Olimpos kadar acil değil. Bu yüzden seni Nemesis bahçesinde bekleyeceğim.”

“Tamam” diye yanıtladı saf Etos.

Ne yazık ki o günden sonra Etos, bir daha görünmedi. Rivayetlerde, gücünü paylaşmak istemeyen Zeus'un onu öldürdüğü anlatılır. Yıldızlar, kalleşliğine şahit oldukları Zeus'u asla affetmedi.

Ama sabredene bir başka rivayet daha var.

Efsaneye göre, aslında Etos ölmedi. Gökyüzünde, çok merak ettiği yıldızların arasında yolculuk etmeye devam ediyor. Bir yıldızın arkasına tutunup onunla seyahat ettikten sonra, hemen başka bir tanesine atlayıveriyor.

Bu yüzden gökyüzüne dikkatlice bakabilen pek az dünyalı, bazen kuyruklu yıldız gördüğünü düşünür.

ÜÇÜNCÜLÜK ÖDÜLÜ

MEHMET BOLAT

1994 yılında Almanya'nın Krefeld şehrinde dünyaya gelen Mehmet Bolat, ilk ve orta öğrenimini burada tamamladı. Ardından Duisburg-Essen Üniversitesinde İngilizce ve Fransızca öğretmenliği lisansını tamamladı. Aynı üniversitede yüksek lisans tahsili yaptı. Gençliğinden beri Türk, Alman ve dünya edebiyatına büyük bir merak duydu. Klasik ve modern eserlerin yanı sıra polisiye romanlara özel ilgi duyduğu alanlar arasında yer aldı. Türk, Alman, İngiliz ve Fransız edebiyatının önemli eserlerini okudu. Bu ilgi onu, Türkçe yazmaya sevk eden en önemli nedenlerden biri oldu. Okuma aşkından kaynaklanan, duygu ve his aktarımını bizzat tecrübe etmek ve genişleyen kelime hazinesinin verdiği özgüvenle başladı yazmaya. Öykü ve deneme kategorilerinde yazmaya devam ediyor. Bolat, ayrıca, yeni yerler keşfetmek ve fotoğraf çekmekten büyük keyif alıyor. Hâlen Almanya'nın Krefeld şehrinde ikamet eden yazar, ana dil seviyesinde Türkçe ve Almanca, çok iyi derecede İngilizce, Fransızca, orta derecede İtalyanca ve İspanyolca konuşuyor.

İKİ ARADA

‘Doğup büyüdüğün yer senin vatanındır.’ Kemal, kitapta okuduğu bu cümlelerin anlamını ve onun hayatında kapladığı çelişkiyi henüz idrak edememişti. Bir an önce Almanca ödevlerini bitirip arkadaşlarıyla top oynamak istiyordu. Annesinin kapıya vurup “Oğlum anneannen telefonda, gel de bir hâlini hatırlı sor.” demesiyle irkildi.

Anneannesini çok severdi Kemal. Yaz tatilinde ailecek arabaya doluşup çile dolu iki gün süren yolculuktan sonra ona kavuştuğunda yorgunluğundan eser kalmazdı. “Anneanne yaaa seni çok özledim” deyip boynuna atlardı. “Halloo Oma¹, nasılsın? Ben de iyiyim. Arkadaşlarla top oynayacağız az sonra. Yazın Türkiye’ye geldiğimizde bana o çörekten yapar mısın yine? Seni çok seviyorum anneannem, dünyanın en güzel anneannesisin. Anneme veriyorum hadi tschüss². ”

Gece tavanı izlerken onu içten içe rahatsız eden, cevabını bilmediği bir soru geldi Kemal’in aklına. Ne kadar omurgasız görünse de geceleri başını yastığa koyduğu gibi uyuyabilenlerden değildi. Günün muhasebesini yapar, muhtemelen hiç gerçekleşmeyecek konuşmalar tasarlardı kafasında. *‘Doğup büyüdüğün yer senin vatanındır.’* Doğru muydu kitapta yazan?

1 Alo Anneanne.

2 Görüşürüz.

Almanya'nın batısındaki Krefeld şehrinde doğup büyümüştü. Bu cümleye göre onun vatani Almanya olmalıydı. Almanya onun vatani mıydı? Düşüncelerini daha da çıkmaza sürükleyecek soruyu sordu kendine:

“Vatan nedir?”

Annesiyle babasının Türkiye’den sürekli vatanları olarak bahsettiklerini anımsadı. Peki, neden Türkiye onun vatani olundu? Senenin sadece beş haftasını geçiriyordu orada. “Sevdiğin insanlar neredeyse orası senin vatandır” diye geçirdi içinden. Annesi, babası, ablası ve ağabeyi onunla birlikte Almanya’dalardı. Peki, anneannesi, teyzeleri, dayıları, amcası? Onları da şüphesiz çok seviyordu. “Yok, bu da olmadı” diye geçirdi içinden Kemal. Ne pahasına olursa olsun bilmek istediği sorunun cevabını alamamış olmanın burukluğuyla teslim oldu uykuya. Yarın Almanca dersinden sonra çok sevdiği öğretmeni Herr³ Kramer’e kitapta okuduğu cümleyle ilgili fikrini soracaktı. Herr Kramer onu çok seviyordu. “Türk dostum” diye bahsedirdi ondan ara ara. Ortaokulun başlarında Almanca grameriyle boğuşurken epeyce yardımcı olmuştu Kemal’e. Ah o artikeller⁴ yok muydu o artikeller... Bir nesnenin nasıl bir cinsiyeti olabilirdi? Üstelik bir de *der, die, das* diye ayrılması gerekiyordu sürekli. Herr Kramer bütün düğümleri çözecekti, bundan emindi.

Dersten sonra bütün gün bu anı beklemenin verdiği heyecanla apar topar öğretmenin yanına koştu Kemal.

— Kemal, hayırdır? Ders boyunca hayli durgundun. Ne bu enerji, dedi gülerek Herr Kramer.

— Öğretmenim, sizin için vatan nedir, neresi vatandır, diyerek bodoslama daldı konuya sabırsız Kemal.

— Benim vatanım Almanya ama herhangi bir ülke de

3 Bay.

4 Tanımlıklar.

olabilirdi. Hangi ülkede yaşıyorsan hangi ülkede vergilerini ödeyip vatandaşlık haklarına sahipsen hangi ülkenin dilini konuşuyorsan orası senin vatanındır.

— Ama ben, hem Almanca hem Türkçe konuşuyorum. Ayrıca Almanya'yı da Türkiye'yi de çok seviyorum.

— Demek ki senin iki tane vatanın var. Olamaz mı, diyerek gülümsedi öğretmeni. Kemal'in diğer öğrenciler gibi olmadığını biliyordu Herr Kramer. Bu yaşta böyle konulara kafa yorması bile bunun ispatıydı.

Öğretmeninin verdiği cevaplar hiç tatmin etmedi Kemal'i. Hem cevabını bilmediği bir soru daha sorarak işleri olduğundan daha da çıkmaza soktu öğretmeni. *'Demek ki senin iki tane vatanın var. Olamaz mı?'* Gerçekten olabilir miydi? Ama vatan özel bir şey değil miydi? Ondan sadece bir tane olması gerekmez miydi? Bir an önce eve gidip babasının işten dönmesini beklemekten başka çaresi yoktu. Bu konu hakkında onun da fikrini almak istiyordu. Kemal'in babası Nazif, Batı Almanya'nın sanayi sembolü olan *Thyssen*'de çalışıyordu. 1964 senesinde genç ve babayığit Nazif, babasıyla birlikte Almanya'nın Bochum şehrine gelmişti. *Bochumer Verein* firmasında çelik eritme kazanı temizliyorlardı. Kemal'in dedesinin vefatından sonra babasıyla annesi tanışmış ve annesinin isteği üzerine Krefeld'e taşınmaya karar vermişlerdi. Türkiye'de akrabalarıyla bir araya geldiklerinde babasının sık sık "Almanların yapmak istemediği tüm işleri biz yapıyorduk. Almanya'nın kalkınmasında bizim de emeğimiz var." dediğini anımsadı Kemal. Her iki ülkede de yaşamış ve bu kadar tecrübe sahibi biri olarak babası onun sorusuna mutlaka bir cevap bulacaktı. Akşam yemeğinden sonra pürdikkat televizyon izleyen babasına ürkek bir sesle:

- Baba, vatan nedir? Benim vatanım neresidir?
- Oğlum, nereden çıkıyor bu sorular?
- Hiiiiç... Öyle.
- Ezanımızın duyulduğu, minarelerimizin görüldüğü, gitmek

için heyecan duyduğumuz, özlem hissettiğimiz yer bizim vatanımızdır.

Babasının Türkiye'yi bir hayli özlediğini hissetti Kemal. Duygularını göstermeyen biri olmasına rağmen bu defa, hüznü dolu gözleri onu ele vermişti. Sevdığı yerden uzak olmak nasıl bir histi? Başka ülkede daha iyi şartlarda yaşamak için doğup büyüdüğü yeri bırakmak nasıl bir duyguydu acaba? Kendisi, para kazanmak için bile olsa Almanya'daki hayatını bırakıp başka bir ülkede yaşadığını düşünemiyordu. O an babasına sınıksız sarılmak istedi Kemal. Babasıyla dedesinin sırf ailelerine daha iyi bir yaşam sunabilmek için nelerden vazgeçtiklerinin o an farkına vardı.

— Peki. Baba, ben, burada doğup büyüdüm. Bütün arkadaşlarım burada. Türkiye'yi senede beş hafta görüyorum sadece. Almanya'yı Türkiye'den daha fazla sevmem gerekmiyor mu?

— Olur mu öyle şey! Senin gönlün neredeyse yurdun orasıdır, bunu unutma Kemal!

— Tamam baba.

Aslında babası da tam olarak istediği cevabı verememişti Kemal'e. Söyledikleri çok mantıklı geliyordu ama öğretmenin söylediği de bir o kadar mantıklıydı. Şu an için sorularına cevap alamayacağını kabullendi. Bazı soruların cevabının yaşadıkça ve yaş aldıkça bulunabileceğini düşündü.

ÜÇÜNCÜLÜK ÖDÜLÜ

RUMEYSA ÖZTÜRK

1994'te Avusturya'nın başkenti Viyana'da dünyaya geldi. Viyana Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Aynı zamanda Goethe Enstitüsünde Yabancı Dil Almanca Öğretimi kursunu başarıyla tamamladı. Eğitiminin ardından Viyana Belediyesi Merkez Kütüphanesinde (Hauptbücherei Wien) Kütüphane Görevlisi olarak çalıştı. 2008 yılından itibaren Viyana'da önemli bir STK konumunda olan WONDER'de hem Türk-İslam Geleneği hem de Avrupa Medeniyetine dair derslere, seminerlere ve okuma gruplarına katıldı. Burada dört yıl eğitmen olarak görev üstlenip atölye çalışmalarına devam etti. Ayrıca Türkiye'nin ve Avrupa'nın pek çok şehrini kapsayan kültür gezilerine katıldı. Küçük yaşlardan itibaren anadili Türkçeyi düzgün bir şekilde konuşmaya ve Türkçe kitaplar okumaya başladı. Titizlikle okumak ve not tutmak yazmayı beraberinde getirdi. Üniversite bölümü sayesinde dil üzerinde derinlemesine çalışmaya devam etti. Bunun bir meyvesi olarak "Çağdaş Türk-İslam Düşüncesinin Yapıtaşlarının Almancaya Tercümesi Projesi" kapsamında çeviri çalışmalarında bulundu. Hüsn-i hat, resim, fotoğraf, Viyana'ya özgü kahve kültürü ile klasik, etnik ve enstrümantal müzik ilgi duyduğu alanlar arasında yer almaktadır. Kısa süreden beri İstanbul'da ikamet eden Öztürk, öykü yazmaya ve çeviri çalışmalarına devam ediyor.

TOPARLANIYORUM

Yavaş yavaş çekilme zamanı geldi galiba.

Geçen gün dedemle içinde kışkıklarımın olduğu bavulu gönderdik. Ben gitmeden bir mevsimim gitmişti bile.

Hayatımla ilgili birtakım planlar yapmaya başladığımda üniversitede ikinci sınıftaydım, yaşıam on dokuzdu. Ne kadar bekleyeceğimizi bilmeden yılların hesabını yapıyorduk. Zaman işledi. Yıllar geçti, ayları saymaya başladık. Burada son kışım, son baharım ve şimdilerde son Ramazan'ım derken geriye kalan günleri sayar hâldeyim artık. Bu geri sayım nasıl da hem büyük bir sevinci hem de derin bir hüznü bir arada barındırıyor! Toparlanıyorum.

Söz konusu kıyafet olunca götürmek ve bırakmak istediklerimi belirlemek kolaydı: Severeak giydiklerim, yeni aldıklarım ve artık giymek istemediklerim, gözden çıkardıklarım. Eledikçe hafifliyordum. Zor olan, dolabımın diğerk kısmını oluşturan bölümde seçim yapmaktı. Kutular ve çekmeceler... Orada bulunanların hepsini yanımda götüremezdim. Günlerce, ara ara dolabımın karşısına geçip öylece durdum. Hayatın tozunı almak için bekledim. Yüreğimi ve zihnimi hafifletmeliydim. Evet, sıra hatıralarımı süzmeye gelmişti. Beni, ben yapanın acısıyla tatlısıyla yaşadıklarım olduğuna inanırdım. Geçmiş zamanıma şahitlik eden eşyalardan vazgeçmek kendimi kaybetmek anlamına gelebilirdi. Peki, bazı hatıraların miadı dolar

mydı? Anımsamak, görmek istemediğim şeyler var mıydı?

Evde yalnız olduğum bir vakit tedirginliğimden sıyrılıp bir cesaretle çekmecelerle kutuların içindekileri odamın her yerine saçtım. Bu sırada sessizliğime *“Eşyalar toplanmış seninle birlikte, anılar saçılmış odaya her yere...”* diye mırıldanıyordum. İşte mazim sonbaharda savrulan yapraklar gibi bir bir döküldü önüme: Fotoğraflar, günlüklerim, not defterleri, resimler, hediyeler, mektuplar, gezdiğim yerlere dair irili ufaklı biblolar, kartpostallar... Gözüme ilk çarpan şey, bir hap şişesi oldu. Tarihin en korkulu ve tedavisi uzun soluklu bulaşıcı hastalıklarından birine yakalanmıştım. Bu şişe, o dönemde bütün yaşadıklarımın bir film şeridi gibi gözümün önünden geçmesine, boğazımın düğümlenmesine sebep oldu. İyileşeli on küsur yıl olmuştu. Onu, bu zamana kadar saklamıştım, artık veda ettim.

...

Yıllar birbirine dolanıvermişti. Bir anda kardeşimin ve öğrencilerimin resimlerini sakladığım dosyanın arasından çocukluğum neşeyle başını uzattı. Yüzümde kocaman bir tebessüm beliriverdi. Sanırım bayramdı. Kardeşim, babam için büyük bir özenle çizmişti bu resmi: Kapıkule kapısından geçen arabamız, altın da *“Türkiye’ye gidecek miyiz?”* sorusu.

Çocukken kardeşimle paylaştığım ufacak odada uykulu gözlerimizi tavana diker: *“Bu sene Türkiye’ye gidecek miyiz?”*

“İnşallah gidebiliriz...”

“Dua edelim ki gidelim.” diye fısıldaşırdık.

Bazı yazlar gitmek nasip olmazdı.

“Türkiye’ye bir girelim, arabadan iner inmez yerden bir avuç toprak alıp öpeceğim!” *“Önce ben öpeceğim!”* diye yarıştığımız günler vardı... O zamanlar, yazın Türkiye’ye gidecek olmamız annemin bize verebileceği en büyük müjdeydi.

Sonu Türkiye’ye varan uzun yolları ailecek çok severdik. Avusturya gümrüğünden çıkıp Macaristan, Sırbistan, Hırvatistan, Bulgaristan yolları; dağlar, tepeler, otobanlar, tüneller,

kasabalar, şehirler, kimi zaman bir tarafı uçuruma bakan yollar, kavurucu sıcaklarda gümrük kapılarında saatler süren bekleyişler, molalar, ufukta güneşin doğuşu ve batışı, yağmurlar, dolular, gecenin soğuğu, yol arkadaşlıkları, yol boyunca dinlediğimiz türküler, uykularımızın her bölündüğünde kardeşimle “*Geldik mi?*”, “*Ne kadar kaldı?*” diye bir biri ardınca dizdiğimiz soruların nihayete erip Türk bayraklı gümrük kapısını görünce annemden işittiğimiz şükür duaları... Bütün bunlar ve daha nicesi gözümüze, kulağımıza, yüreğimize, benliğimize işlenmiş Türkiye’ye gitme sevinci demektir.

Peki ya Türkiye’den dönüş?

Her yaz oradan ayrılmak istemeyerek arabaya binışimiz, bizi kapı önünde kimi zaman ağlak gözlerle uğurlayan dedelerim, anneannem, “*Ayağınıza taş değmesin...*” diyerek peşimizden kovayla su döken babaannem... Her yaz öğrendiğimiz yeni oyunların ortasında; “*Seneye geldiğinizde bir daha dönmeyin, hep burada kalın, tamam mı?*” diyen dayı, amca, teyze, hala çocukları... Ve geldiğimizde okullar başlayıp rutin hayata dönerken önümüzdeki yaz için yeniden hayaller kurmaya başlayan biz, bize eşlik eden annemiz... Bizi her zaman özleyen ve bekleyen, gidecek yerimiz, yurdumuzdu Türkiye.

...

Dedemler buraya ilk gelenlerden, eş ve çocuklarını memlekette bırakıp birkaç yıl çalıştıktan sonra ailesini buraya getiren ve otuz yıllık bir emeğin ardından dönenlerdendi. Aile meclislerinde ara ara yine aynı heyecanla anlatır buraya geliş hikâyesini; buradaki ilk yıllarını, aldanişları, dil bilmezlikten doğan zorlukları, hor görülüşleri, bodrum katlarında bin bir emekle kurulan mescitleri, dostlukları... Bazı kışlar bizi ziyarete geldiğinde; “*Biz, bu hastanede çalıştık*”, “*Senin gittiğin üniversite var ya, orada dedenin de emekleri var, kaloriferlerini yaptık*”, “*Bu sanayide dedeniz, nice seneler ter döktü...*” diye anlatırkenki hâlini çok sevirim. Aynı zamanda onun emeklerinin üzerinde bulunduğumu

bilmek, bir sorumluluk yükler bana. Sözlerinin sonunda bu emeğin karşılığını vereceğimizi ifade eden gözler arar yosun yeşili gözleri. Evet, dedemin umduğu budur, bilirim. İşte şimdi bu yüzden mezuniyet fotoğraflarımı görünce uzun uzun bakıp “Demek ki okulunu bitirdin...”, “Bu kürsüde mi konuştun?”, “Aferin kızım, çok memnun oldum” diyen ağır sesi ve ağız dolusu âmin dedirten duaları kulağımda çınladı.

Kutulardan birini sırf gezdiğim yerlere dair fotoğraf, not ve hatıra olarak saklanabilecek birtakım objeler için ayırmıştım. Her yaz hocalarımla farklı güzergâhlar üzerinden Türkiye’yi karış karış gezmıştık. O kutuyu elbette büyük bir şevkle, çekinmeden hemen açtım: İlk fotoğrafım İstanbul’dan, İstanbul... Onu ilk gördüğümde on dört yaşındaydım. Hafta sonu okulum, İstanbul kampı düzenlemişti. Büyülenmişim. O zamanlar akıllı telefonlar yoktu, filmli fotoğraf makinemle güzel bulduğum her yeri çekmiştim, en çok da göğün ve yerin mavisini. Eşsiz sahiller, sayısız camii, hasretle kucaklamak istediğimiz ezan sesi, mübarek zatlar, âlimler, şairler... Onu, daha görmeden başlayan bir hayranlıktı bu aslında. Nasıl mı? Kampı düzenleyen hafta sonu okulunun dönem sonu kapanış programında Necip Fazıl’ın “Canım İstanbul” şiirini okuyacaktım. Sahneye çıkıp hocalarımın, ailemin, arkadaşlarımın ve diğer misafirlerin huzurunda sanki bugünlere seslenecektim:

“Ruhumu eritip de kalıpta dondurmuşlar;

“Onu İstanbul diye toprağa kondurmuşlar.”

Kamp günlerinin birinde Pierre Loti tepesinde dinlenmek üzere çayımızı yudumlarken, Ali Hocam “Haydi!” dedi, durdu, etrafına bakındı, “Bir de manzaraya karşı oku şiirini...” Nasıl heyecanlanmıştım! Mısralarımı, o yıllarda tanıdığım dostumun gözlerine bakarak tamamlıyordum. Enise’yle geleceğe dair hayallerimizi “o manayı bulmak” için İstanbul’la süslemiş, her fırsatta eğitimimizi tamamlayıp İstanbul’a yerleşme fikrini pekiştirmiş, bugünlere dek sürdürmüştük.

...

Saat bir hayli ilerlemiş, güneş usulca çekilmişti odamdan. Bir anda çalan telefon, beni mazimden koparmıştı. Dağıtmak ve dağılmak kolay, toparlanıp gitmek zordu.

Bunlar Viyana'dan dönmeden bir gün önceydi.

JÜRİ ÖZEL ÖDÜLÜ

ELİF ZEHRA KANDEMİR

Westfälische Wilhelms-Universität Münster, Çift Anadal Sosyoloji & Siyaset Bilimi mezunu. Lisans tezi “Almanya’daki Türkiye Kökenli Kız Çocuklarının Entegrasyonu”. Tez kapsamında “Warendorftaki Türkiye kökenli kız çocuklarının meslek ve gelecek perspektifleri” başlıklı niteliksel bir araştırma gerçekleştirmiştir. Duisburg-Essen Üniversitesinde Sosyoloji yüksek lisansını sürdürmektedir. Kandemir, aynı zamanda aylık Türkçe haber-yorum dergisi Perspektif’te editör, Almanca haber-yorum platformu olan İslamiq’de yayın kurulu üyesi (www.islamiq.de) olarak çalışmalarını sürdürüyor. Yazar, insanda heyecan ve kalp çarpıntısı oluşturan her hikâyenin anlatıcısı olmak gibi bir hevesinin olduğunu ifade ediyor. Türkçeyi “anadilim, kendim bildiğim mecra, kimlik tartışmalarından sıkıldığımda sığındığım liman, çok büyük ve köklü bir gelenek, köküne tutunup devleşmiş bir orman” olarak gördüğünü belirtiyor. Yazları Trabzon sahilinden küçük bir kayıkla Karadeniz’e açılıp balık tutmak en büyük tutkuları arasında yer alıyor.

GÖKYÜZÜ BEKÇİSİ

“Haydi, yine geç kalacaksın!”

Bir yandan elindeki çantanın içine paketlenmiş bir sandviç sıkıştırırken bir yandan da aceleyle yerdeki kıyafetleri toplayan annesi, o pazartesi sabahı Benno’ya işte böyle seslendi:

“Her sabah aynı şeyi söylemekten bıktım artık!”

Benno, annesinin söylenmeleri eşliğinde her gün evden bu saatlerde çıkar, okula doğru telaşla yola koyulurdu. Evden çıkınca önce trafik ışıklarından geçmek için ters yöne doğru 50 metre kadar yürürdü. Sonra anayoldan ilerler, sola döner ve yolun iç kısmına gizlenmiş bir çocuk parkından geçerdi. Etrafını iki katlı evlerin sardığı parkta uzun meşe ağaçları vardı. Parkın ortasında ise bir salıncak, bir kaydırak, bir de içinde oyun kumu olan bir bölme... Yuvarlak meydanın kenarlarına tahta banklar konulmuştu.

Benno, o pazartesi telaşla evden çıktıktan sonra her zaman önünden geçtiği bu çocuk parkındaki banklardan birinde ufak bir erkek çocuğu gördü. Çocuk, sağ elini çenesinin altına koymuş, karnının üstüne koyduğu sol elini de sağ dirseğine destek yaparak gökyüzüne bakıyordu. Arada gökyüzüne baktığı kirpiklerini kapatıp açıyor, bunun dışında neredeyse hiç hareket etmiyordu.

Benno, o gün okulda, yalnız başına oturup kımıldamadan gökyüzüne bakan çocuğu düşündü. Öğleden sonra okuldan

koşarak çıktı. Nefes nefese parka geldiğinde salıncakta sallanan iki çocuk dışında kimseyi göremedi. Gökyüzüne bakan çocuk gitmişti. Ertesi gün annesi, henüz söylenmeye başlamadan Benno, hazırlanıp kapının önünde dikildi. Hızlıca ayak-kabılarını giyinirken içinden bir ses, o çocuğun yine parkta olacağını söylüyordu. Her gün oyalanarak geçtiği yollardan bu kez hızlıca geçti. Parka vardığında yanılmadığını anladı. Çocuk, orada oturmuş, gökyüzüne bakıyordu.

Benno, tam bir hafta boyunca her sabah okula giderken parktan her geçişinde çocuğu gördü. Her gün sabahları gökyüzüne bakan çocuk, akşam Benno eve dönerken kayboluyordu. Benno, iyice meraklanmıştı.

Hafta sonu geldiğinde annesinden parka gitmek için izin aldı. Bu sefer gökyüzüne bakan çocukla konuşacak, ona, neden yalnız başına oturduğunu soracaktı. Parka gittiğinde çocuk oradaydı. Benno, çocuğun yanına yaklaşıp “Merhaba” dedi. “Benim adım Benno, dokuz yaşındayım.” Gökyüzüne bakan çocuk, Benno’nun sesiyle önce irkildi. Ardından bir şeyler söylemek ister gibi gülümsedi ve oturduğu yerde toparlandı. Ağzında bir şeyler geveleyip sustu. Benno, tekrar etti. “Benim adım Benno. Oynamak ister misin?”

Gökyüzüne bakan çocuk, bu sefer sadece utanarak gülümsedi. Benno, şaşırmış ve üzülmüştü. Çocuğun onunla oynamak istemediğini düşündü.

Pazartesi günü, parkın önünden geçerken çocuğu yine gördü. Benno’nun geçtiğini fark eden çocuk, bu sefer ona el salladı. Bu sefer de bir hafta boyunca her gün Benno, parkın yanından geçerken uzaktan birbirlerine el salladılar. Benno, hafta sonu gökyüzüne bakan çocukla bir kez daha konuşmayı denemeye karar verdi.

Hafta sonu yine aynı saatte parka gittiğinde çocuğu gökyüzüne bakarken buldu. Yanına gitti. Tam konuşacakken bu sefer, gökyüzüne bakan çocuk konuştu. Sağ elini göğsüne

koyarak “Ben” dedi, “Ammar”. Bunu dedikten sonra hemen gökyüzüne baktı. Sonra gülerek başını Benno’ya çevirdi ve “Henüz bilmiyorum.” dedi. Benno, sonunda gökyüzüne bakan çocukla tanıştığına sevinmiş ama bir o kadar da şaşırılmıştı. Acaba Ammar, neyi biliyordu? Ve neden sürekli gökyüzüne bakıyordu?

Benno’yla Ammar, birbirlerine uzaktan el sallayarak koca bir hafta daha geçirdiler. Her ikisinin de heyecanla haftanın gelmesini bekledikleri anlaşıyordu.

Bir sonraki hafta sonu Benno, Ammar’la buluştuğunda pek konuşamadılar. Ammar, Benno’nun sorularını anlamıyordu. Sadece gülümsüyor, ardından da hemen ciddileşip gökyüzüne bakıyordu. “Orada ne var ki?” diye sordu Benno. “Sadece boş bir gökyüzü!” Ammar’ın anlamamış yüz ifadesini görünce de eliyle gökyüzünü gösterip yavaşça heceleyerek tekrarladı: “Ne-den o-ra-ya ba-kı-yor-sun? O-ra-da bir-şey yok ki!” Ammar, sağ eliyle uçak taklidi yaptı. Bu esnada ağzından “vuuuuvv” diye bir ses çıkartıyordu. Sonra işaret ve orta parmağını gözlerine götürüp ardından gökyüzünü işaret etti. Benno, hiçbir şey anlamamıştı. Herhalde Ammar, gökyüzündeki uçakları izlemekten zevk alan meraklı bir çocuktur.

Sonraki hafta Benno, parka elinde büyük bir resim defteri ve boya kalemleriyle gitti. Belki Ammar konuşmıyordu ama herhalde söylemek istediklerini resmederek anlatabilirdi. Benno, resim defterini ve kalemleri Ammar’a uzatırken, “Bu-na re-sim ya-pa-bi-lir-sin” dedi yavaş yavaş heceleyerek. Ammar, sevinçle resim defterini alsa da işaret diliyle, o sırada gökyüzüne baktığını anlattı. Anlaşılan Ammar, o an resim yapmak istemiyordu. Benno, “Peki o zaman” diyerek omuzlarını silketti. “Bakalım bu gökyüzünde ne varmış.” deyip o da Ammar gibi gökyüzüne bakmaya başladı. İki çocuk, bir süre sessizce gökyüzünü izledi. Ammar, arada başını Benno’ya çevirip gülümsüyordu.

Sonraki hafta Ammar, bir yandan gökyüzüne bakarken bir yandan da Benno'yla konuşmaya başladı. Aslında “konuşmaya çalıştı” demek daha doğru olurdu. Bu yarım yamalak konuşma esnasında Benno, Ammar'ın cümlelerini özenle tamamladı. Bazı kelimeleri yanlış söylediğinde doğru kelimeyi söyleyerek cevap verdi. Ammar sustuğunda, Benno ona bir şeyler anlattı. Ona annesinin eve almasına izin vermediği yavru kediden, bir gün bakkala giderken yerde gördüğü ve uzun uzun seyrettiği küçücük fareden, odasında pencere kenarına ağ örmüş örümcekten bahsetti. Sonra okulda tuvalet kâğıdı rulolarından yaptıkları robotu, geçen hafta annesiyle gittiği fuarda karşılaştığı beyaz saçlı profesörün onu asistanı yapmak istediğini anlattı. Resim yaparken kalemi nasıl tutması gerektiğini tarif etti uzun uzun: “Kalemi kâğıda ne çok bastırmalı ne de çok yumuşak tutmalı” dedi. Üst komşularının ufak bebeğinin geceleri ağladığını söyledi. Tam üç ay harçlığını bahçedeki demir kapının deliğinde biriktirdiğini, sonra paraları oradan çıkaramadığını anlatırken kahkahalara boğuldu. Benno'nun katıla katıla güldüğünü gören Ammar da gülmeye başladı.

Sonraki hafta Ammar, Benno ile gökyüzüne bakarken bir yandan da “Ben. Korumak. Gökyüzü.” kelimelerinden oluşan bir cümle kurmaya çalıştı. Benno'nun aklına, atmosferdeki koruyucu gazlardan bahsedilen ders geldi. İçinden “Keşke dersi daha iyi dinleseydim.” diye hayıflandı. “Ammar, gökyüzündeki bu koruyucu tabakayı kastediyor olmalı.” diye iç geçirdi. Bunları düşündükten sonra Ammar'a bir hafta içinde neler yaptığını anlatmaya başladı. Okulu, evi, oynadığı oyunları, annesiyle bindiği tramvayı, tramvayda evsiz bir adamın uyumasını, annesinin arkadaşının evinde ufak bir kız çocuğuyla oynadığı oyunları... Ammar, Benno'yu başını sallayarak dinledi, bir yandan da gökyüzüne bakmaya devam etti.

Sonraki hafta Ammar, Benno ile konuşmaya başladı.

Benno, evlerini basan karıncaları ekmek parçalarıyla

beslediğini anlatırken Ammar, heyecanla yerdeki karıncaları gösterdi. Benno, okulda su içerken bir arkadaşının onu güldürüp suyu püskürttüğünü anlatırken Ammar da kahkahalarla güldü.

Haftalar birbirini kovaladı. Ammar ile Benno her hafta sonu parkta buluşmaya devam etti. Bu esnada parktaki ağaçların yaprakları sararmaya, sonra da dökülmeye başladı. Hava serinlemişti. Ammar artık Benno ile akıcı bir şekilde konuşabiliyordu.

Sonraki hafta Ammar nihayet Benno'ya neden gökyüzüne baktığını anlatmaya başladı. Bir yandan gökyüzüne bakarken bir yandan da fısıldayarak, "Sana anlattıklarımı kimseye söylememelisin." dedi Ammar. "Çünkü bu, çok gizli bir görev!" Benno, başparmağı ile işaret parmağını birleştirip ağzına bir fermuar çekermiş gibi yaptı. Ardından da hayali bir anahtarla ağzının kenarını kilitledi ve anahtarı omzunun üstünden arkaya fırlattı.

Ammar, bir yandan gökyüzünü gözleyip arada da Benno'nun gözlerine bakarak fısıltıyla anlatmaya devam etti: "Ben, bir gökyüzü bekçisiyim. Görevim, gökyüzünü beklemek. Bu gizli görevi tam altı aydır yapıyorum. Her gün sabah sekiz ile dokuz arasında bir saat gökyüzünü gözetliyorum."

"Peki, ama neden?" diye fısıldadı Benno merakla. "Yoksa göçmen kuşları mı bekliyorsun?"

"Hayır!" dedi Ammar. "Ben oradan gelecek tehlikelere karşı insanları korumak için bekliyorum gökyüzünü."

Benno, anlamamıştı. Gökyüzünden nasıl bir tehlike gelebilirdi ki? Yine de daha fazla üstelemedi. Başını; "Demek öyle!" der gibi aşağı yukarı sallayarak, gökyüzüne bakan Ammar'a katıldı.

Sonraki hafta Ammar, Benno'ya gizli görevinin inceliklerini anlatmaya başladı. "Dışarıdan bakıldığında kolay gibi duruyor. Ama öyle değil. Bu göreve ilk başladığımda boynum birkaç gün

tutulmuştu.” dedi Ammar. Benno, Ammar’la tanıştıktan sonra ensesine gelip yerleşen ağrının nedenini nihayet anlayarak, “Doğru!” dedi.

“Sonra başım döndü.” diye devam etti Ammar. “Sonra alıştım. Hatta yeni teknikler buldum. Elimi çeneme koymak, kafamı arkaya yaslamak gibi...” Benno, merakla sordu: “Peki hiç sıkılmıyor musun gökyüzü bekçiliği yaparken?” Ammar, başını iki yana salladı: “Niye sıkılayım ki? Bu gizli görevi dünyada bir tek ben yapıyorum. Annem, sadece çok güçlü ve özel çocukların bunu yapabileceğini söyledi.”

Sonraki hafta Benno, parka giderken kararlıydı. O da gökyüzü bekçisi olmak istiyordu. Büyük bir ciddiyetle Ammar’a kendisinin de gökyüzü bekçisi olup olamayacağını sordu. Ammar, bu teklifi sevinçle kabul etti: “İki, birden iyidir!”

Bu gizli göreve kabul edilen Benno merakla, “Fakat gökyüzünde gördüğüm şeylerden hangilerinin tehlikeli olduğunu nasıl bilebilirim?” diye sordu. “Mesela papağanlar ya da uçurtmalar tehlikeli mi?” Ammar, sesini iyice kısarak cevap verdi: “Gökyüzünde bir paraşüt gördüğün zaman hemen etraftaki insanlara saklanmalarını söylemelisin.” Benno, başını onaylar gibi salladı.

Sonraki hafta Benno, parka gitmeden önce bodrumdaki ardiyeye uğradı. Orada anneannesinin yazlık evine giderken kumsalda güneşlenmek için kullandıkları katlanabilir iki küçük şezlong buldu. Parka giderken bunları yanında götürdü. Böylece iki gökyüzü bekçisi görevlerini yaparken daha rahat oturabileceklerdi. Ammar, şezlongları görünce ellerini sevinçle çırpı. İkisi de yan yana oturup ellerini başlarının arkasında kenetleyip görevlerini yapmaya başladılar.

Sonraki hafta Benno, “Gökyüzünden bir tehlike gelmeyeceğine ne zaman emin olabiliriz?” diye sordu. “Yani bu bekçilik ne zamana kadar sürecek?” Ammar, gözünü gökyüzünden ayırmadan cevap verdi: “Eğer bir gün gökyüzünde kırmızı

bir balon görürsek işte o zaman gözetlemeyi bırakabiliriz. O zaman insanlar artık birbirleriyle savaşmıyor demektir.” “Kırmızı balonlar ha!” dedi Benno. Ammar, kararlılıkla başını salladı. Benno, gökyüzünde ahenkle takla atan güvercinlere bakarken Ammar, rengârenk uçan balonların hayalini kuruyordu.

Sonraki hafta, hava artık iyice soğumuş, yağmur başlamıştı. Annesi o sabah, Benno’nun parka gitmesine izin vermedi. Benno, pencereden yağan yağmuru izlerken bir yandan da Ammar için endişelendi.

Sonraki hafta Benno, parka giderken yanına büyük ve şeffaf bir şemsiye aldı. Ammar, geçen hafta yağmur altında nöbet tutarken sıırsıklam olduğunu anlattı, ardından da birkaç kez hapşırıldı. Gökyüzü bekçileri, şezlonglarına kurulurken yine yağmur başladı. Benno, şemsiyeyi açtı. Yağan yağmur görüş açısını kısıtlasa da gri gökyüzü, şemsiyenin altından rahatça görünebiliyordu. Güneş, siyah bulutların arasından parlıyor, uzaklarda şimşekler çakıyordu.

Sonraki hafta Benno, Ammar’a bu gizli göreve ilk ne zaman ve nerede başladığını sordu. “Evimizdeydik.” dedi Ammar. “Çok fazla patlama sesi vardı. Annem, bazı insanların bazı insanlara çok kızdığını, bu yüzden de birbirlerine saldırdıklarını söyledi. Bulutların birbirine kızıp şimşek çıkartmaları gibiymiş.” Ammar, biraz yutkundu. Sonra devam etti: “Bir gün babam, kardeşimle birlikte evden dışarı çıktı ve bir daha da geri dönmediler. Biz de annemle yalnız kaldık. Kardeşim gittiği için üzüliyordum. Babamı da özlemiştim. Patlama sesleri çoğalmıştı. Pencereden baktığımda bir uçaktan atılan paraşütleri gördüm. Paraşütlerin düştüğü yerden dumanlar yükseliyordu. Çok korkuyordum. Annem, bir gün beni yanına çağırdı ve bana çok önemli bir görev vereceğini söyledi. Bundan sonra onunla birlikte her sabah terasa çıkacak ve gökyüzü bekçiliği yapacaktık. Gökyüzünde paraşüt gördüğümüz zaman hemen komşularımıza haber verip

saklanacaktık. Annem, bu görevin ana sorumluluğunu bana vermişti, o, bana sadece yardım ediyordu. Sadece benim gibi cesur bir çocuğun bu görevin üstesinden geleceğini söylemişti. Birkaç kere paraşütleri görüp komşularımıza haber verdik ve hemen saklandık. Sonra bir gün biz nöbet tutmadığımız bir anda patlama oldu. Bummm diye bir ses çıktı.” Benno’nun gözleri korkuyla açılmıştı. Ammar anlatmaya devam etti: “Bir anda evimiz, başımıza yıkıldı. Gözümü bir hastanede açtım. Orada birkaç gün kaldıktan sonra dayım gelip beni aldı. Annemi bir daha hiç görmedim. Dayım, anneannem ve kuzenlerimle birlikte yola çıktık. Yürüdük, yürüdük, yürüdük. Bir karıncanın yuvasına yürümesi gibi uzun uzun yürüdük. Bir gece denizi geçtik, bir gece de bir kamyonun arkasında gizlenerek ilerledik. Sonra buraya geldik. Hastaneden çıktıktan sonra ben, her gün gökyüzü bekçiliğine devam ettim. Buraya geldiğimden beri de her gün aynı saatte gizli görevimi yapıyorum. Üstelik şimdi sen de varsın ve bana yardım ediyorsun!”

Benno, Ammar’ın ailesinden ayrılmış olmasına çok üzülmüştü. Ammar’ın başından geçenleri dinlerken başını önüne eğdi ve evini kaybetmenin nasıl bir şey olacağını düşündü.

Sonraki hafta Ammar, parka gelirken yanında Benno’nun ona haftalar önce verdiği resim defterini getirdi. Bir resim yapmıştı. Resimde bir ev, evin yanında Ammar, kardeşi, annesi ve babası vardı. Kırmızı bir balon, güler yüzlü güneşe doğru uçuyordu. Sayfanın kenarındaki bankta yine güler yüzlü bir çocuk oturuyordu. Ammar, “Bu çocuk sensin.” dedi parmağıyla göstererek. Benno, yeni arkadaşının hayatında yer edindiği için sevinmişti. O da Ammar’ı mutlu etmek için bir şeyler yapmaya karar verdi.

Sonraki hafta Benno, parka, elinde kırmızı, uçan bir balonla geldi. Balonu Ammar’a verirken şöyle dedi: “Evin, anneni, babanı ve kardeşini çok özlemiş olmalısın. Onlara bir mektup yazmaya ve bu balonla mektubu onlara göndermeye

ne dersin? Eminim onlar da senden bir mektup aldıklarına çok sevinirler.”

Ammar’ın yüzü neşeye aydınlandı: “Bu harika bir fikir!” dedi. “Onlar için yaptığım resmi de gönderebilirim böylece!” Ammar, Benno’nun getirdiği kâğıtla kalemi alıp bir mektup yazmaya başladı. Benno, farklı harflerle yazılan bu mektubu anlamamış olmasına rağmen o da mektubun kenarlarına bir araba, bir ağaç, bir de top çizdi. İkisi de mektubu ve Ammar’ın yaptığı resmi katlayarak balonun ipine bağladılar.

Benno, balonun ipini Ammar’a uzatırken gülümsedi. Ammar, biraz durakladı, sonra balonun ipini yavaşça serbest bıraktı. Kırmızı balon, salına salına yükselmeye başladı. Balon gökyüzünde kaybolana kadar onu izlediler. İki çocuk, balonun gönderildiği adrese ulaştığından emin olduklarında Ammar, derin bir nefes aldı. Kırmızı balon, gökyüzü bekçiliğinin de sona erdiği anlamına geliyordu. Ammar, “Haydi!” dedi, “Gidelim ve içinde paraşüt olmayan bir oyun kuralım!” Benno heyecanla başını salladı.

JÜRİ ÖZEL ÖDÜLÜ

GÜL İNCE BEGO

1984 yılında Karabük'te doğdu. Yüksek lisans yaparken tez araştırması için İtalya'ya gitti ve 2009 yılında, kuzey İtalya şehri Vercelli'de İngiliz ve İspanyol Dili ve Edebiyatı Bölümüne kaydolup şiir çevirisi üzerine yaptığı tezle 2011 yılında mezun oldu. 2013 yılında İtalya'da yaşayan göçmen kadınlara yönelik "Lingua Madre" isimli ulusal edebiyat yarışmasında "Mare vuol dire Deniz" isimli öyküyle birincilik ödülünü kazandı. İtalya'da yaşayan Türk göçmen aileler üzerine yaptığı araştırma ile 2018 yılında doktorasını tamamladı. Türk ve İtalyan yarınevi ve gazeteleriyle çalıştı. Şu an İtalyan Ulusal İş ve Ekonomi Kurumunda (CNEL) Avrupa ülkelerindeki sığınmacı politikaları üzerine karşılaştırmalı bir araştırma yürütüyor. Beqo, üç dilde de hikâye ve bilimsel makale yazıyor. Ancak Türkçe yazarken hissettiği özgürlüğü ve sınırsızlığı hiçbir dilde hissetmediğini ifade ediyor. Hâlen İtalya'da yaşamını sürdüren yazar, gönüllü olarak okullarda göçmen Türk çocuklarına İtalyanca öğretiyor. Yazmak, okumak ve seyahat etmek hobileri arasında yer alıyor.

GİTMEYENLERİN ZAMANI

Her yaranın gün gelip kapanacağına inanıldığı zamanlardı. Burada öyleydi en azından. Bir türlü kapanmayan yaraya inanmayacak kadar güzel insanların yaşadığı zamanlar. Her çocuğun farklı renklerde canının yandığı ve ağladıkça her biri farklı kokan çocukların yaşadığı zamanlar bir de...

Ben misal, üzüldükçe karanfil kokardım. O gidince öyle çok ağlamışım ki susayım diye karanfil taneleri atmış ağzıma teyzem. Bizim orada öyle imiş âdet, üzülenin ağzına iki tane karanfil koyarlarmış, küçük büyük demeden. Üzülesi gelen hemen giriverirmiş karanfil sırasına. En çok da babası gidenlere, annesi *orada* ölenlere iyi gelirmiş.

“Bunun tadı içindeki acıyı alır” derdi, Gülümser teyzem. “İnsan üzüldünce, çok üzüldünce ama midesinden ağrır, kalbinden ağrır, ellerinden, tırnak etlerinden bile ağrır. İnsanın tırnak eti ağrır mı, deme, ağrır.” derdi. “İşte bu bir çift karanfil var ya bu, insanın ağzındaki o acımtırak tadı alır.” İşte bu yüzden, üzüldükçe karanfil kokardım ben. Babası gidenlerinki gibi değil ama annesi *orada* ölenlerinki gibi kokardım.

“Hadi benim acar oğlum -ne çok severdim acar oğlan olmayı, acarın kulaklarımda çınlattığı o sesi, ne çok severdim-hadi benim yiğit oğlum.” Sesi titrerdi hep bunları derken, ben üzüldürdüm, Gülümser teyzem ağladı. “Aç ağzını, tamaam, sakın çıkarma e mi benim güzel oğlum, mis kokulu esmer oğlum.”

Ben, daha sekiz yaşına bile basamamış ve hiç basamayacak olan Esmer Yusuf –insan hep annesinin öldüğü yaşta kalıyor- bir acar oluyordum teyzemin kadife sesinde, bir yiğit, bir güzel oluyordum, bir esmer. “İnsan çok üzölmeye görsün, olmayan yerleri bile ağırır.” Kısacık ömrümün son altı ayını insan vücudunu olmayan yerlerinden bile vurmaya başaran ağrılardan konuşarak geçirmiştik. Gideli üç sene, *orada* öleli altı ay olmuştu. “Burada öleydi Gülümser, olmadı böyle, *orada* ölmeyeydi iyiydi Gülümser. Ne yapmalı ne etmeli Gülümser, bu çocuğa nasıl iyi gelmeli a Gülümser?” Dedemin tüm soruları onaydı, *orada* ölmenin tüm günahı onun boynunaydı sanki. Ah Gülümser teyzem, iyi gelir sanıyordu, doktor “Konuşsun, aman içinde durmasın, döksün, rahatlasın!” demiş, o da ben, içimi dökeyim diye, bana durmadan, inatla annemin yanına gömmeye çalıştığım ağrılarımı hatırlatıyordu. Bu doktor işini, insanlara yalnızca ne yapmaları gerektiğini söyleyen ama gerekenin yapılabilmesi için en ufak bir yardımda bulunmayan dayım sokmuştu teyzemin aklına. Aksak bacağı yüzünden bir türlü *oraya* varamayan dayım. Kendi gidemeyişiyle annemin gitmesini mümkün kılan ve annesizliğimin vebalini aksak bacağı gibi bir ömür boyu peşinde sürükleyecek olan dayım.

“Ankara’da göstereceğiz” dedi dedem bir gece. Anneannemin rahatsızlığında Hacettepe’ye sık sık gidip gelmişlerdi. En azından civarı biliyordu; SSK’sinin boyuna bakmadan Hacettepeli bir psikiyatristten dört seanslık bir terapi randevusu almıştı. Dört gidiş, dört geliş. Hiçbir işe yaramayan sekiz yolculuk. Şimdi sorsan bu Ankara ziyaretlerinden aklımda tek kalan tuzlu ve gevrek Ankara simididir. Terminalde, bekleme salonlarının birinde, dedemin ve teyzemin arasında oturup yediğim Ankara simitleri. Üzerime dökülen yanık susam tanelerine bile kıyamaz, başparmağımı ıslatıp tek tek hepsini yedim. “Baksana baba!” derdi Gülümser teyzem kısık sesle, dedeme beni göstererek “Doktor, takıntıları olabilir, dedi ya susama takılmasın bu da.”

— Yav Gülümser, çocuk simit yiyor, ne takıntısı, ne susamı ya hu! Diye diye sonunda çocuğa kafayı yedirteceksin ha! Bakma çocuğa gözlerini belerte belerte!

Üzülürdü teyzem bu zamanlarda. Sürekli bir şeyleri yanlış yapmanın verdiği utançla karışık üzüntü gelir, taa göğsüne çökerdi. Anlardım, omuzları düşerdi, ağırlaşırdu. Bana iyi olamadıkça kendine zûl olurdu. Dördüncü seansın sonunda doktor, benim konuşmam, derdimi dökmem gerektiğine kanaat getirmişti. Teyzem, buna adamıştı şimdi de kendini, ne pahasına olursa olsun beni konuşturmaya çalışıyordu. “Sevim” diyordu telefonda fısır fısır, ben duymamayım diye ahizeyi eliyle kapatıyor ama uğraştıkça sesi çaresizlikten iyice yükseliyordu, o yüksek sesle fısıldadıkça ben, her yeri dantelle bezeli televizyona iyice yanaşıyor, Temel Reis’in kaslarının şişmesini bekliyordum. “Doktor, konuşturun diyor Sevim, anlatması, içini dökmesi lazım diyor. Yoksa acı bu, durmaz, şişer şişer, Allah saklasın, başka bir yerinden patlak verir, diyor. Biz de tam tersine unutturalım, yok efendim karanfildi, çizgi film di dikkatini dağıtalım diye uğraşıyorduk. Doktor, biliyor tabii ne dediğini. Bu oğlancıkça sustukça susuyor, ben konuyu açmasam bir kelimedeceği yok.”

Ben de ıspanağı çok severim. Çünkü adım Temel Reis, denizciyim bee!

“Güzel oğlum benim, şu televizyonu azıcık kapatalım da gel seninle konuşalım.” Susarak tamam diyorum. “Bak ne diyeceğim, hmmm, bazen, insanların başına... Bazen insanların başına çok kötü şeyler gelebilir. Öyle olunca da üzülür insan tabii. Çok üzölmeye görsün, olmadık şeyler düşünür, ağlar, sonra canı yanar. Çok üzölmünce insanın olmayan yerleri bile ağırır. Nasıl geçer peki bu ağırılar? Düşün bakayım bir, nasıl geçermiş; anlatınca. Senin gibi güzel çocuklar teyzelerine, dayılarına, amcalarına üzüntülerini anlats...”

Ne kadar da güzel konuşurdu Gülümser teyzem. Temel Reis’in Kabasakal ile dövüşmesine tanıklık etmem ile aramdaki tek

engeldi ama olsun. Dinlemeyi çok severdim onu. Acar oğlum, desin diye beklerdim. Sonra, olmayan yerlerin nereler olduğunu düşünürdüm, bir de nasıl ağrıdıklarını. Geceleri rüyalarıma olmayan yerleri ağrıyan insanlar girerdi. Bilmeden nereler olduğunu, gözüm kapalı karanfil basardım yaralarına, minicik ellerimle boyumdan büyük ağrılara iyi gelirdim. O gecelerin sabahına uyanmak kadar güzeli yoktu, yapmam gereken şeyi yapmış yahut yapabilmiş olmanın verdiği iç rahatlığıyla uyanır, yataktan kalkmadan önce kollarımı başımın altına alır, rüyamın bütün ayrıntılarını hatırlamaya çalışırdım. Rüyalar âlemine geçişim çok hızlı olurdu, gözlerimi kapar, yatağa girdiğim kıyafetlerle olmadık yerlerde bulurdum kendimi. Yazsa eğer, hava yapış yapışsa üzerimde kolsuz, beyaz bir atlet, altımda mavili beyazlı çubuk desenli ifil ifil bir kumaştan dikilmiş -dedemin giydiği pijamanın on beden küçüğü- memur pijamam olurdu. Ben, kuş uçmaz kervan geçmez ormanlarda yahut sapsarı kumların -ve pek tabi çöl cinlerinin- hüküm sürdüğü uçsuz bucaksız çöllerde elinde karanfil taneleriyle birden bitiveren, taş çatlasın 100 santimlik bir küçük adam oluverirdim. Kışsa eğer, hava çok soğuksa üzerimde mavi yeşil benekli pazen pijamam olurdu. Bu sefer rüyanın mizansenini de kışlık pijamalarımaya uygun olurdu. Yerlerin buz kestiği, uçan kuşların havada donakaldığı, insanların soğuktan camdan bile dışarı bakamadıkları ıssız şehirlerde insanların olmayan yerlerine, o yerlerin sebep olduğu ağrılara hızır gibi yetişirdim.

Bu sabahlarda, yataktan uzun süre çıkmamışsam eğer Gülümser teyzem, yanıma gelirdi. Beni öylece, kollarım başımın altında sırtüstü yatarken bulunca ellerini ovuşturarak yaşına ve teyzeliğine akranlarının yakıştırmayacağı bir hınzırlıkla; “Kay azıcık kay, oğulcuğum.” derdi.

“Oğulcuğum!” Annem de beni böyle severdi. Yumuşak g’nin hafifçe v’ye meylettği bir telaffuzla... Sonra kendi gitti, yerine mektupları geldi. “Oğulcuğum” gitti “*Mein kleines Baby*”

geldi. En son birkaç vaadi kaldı geriye, bir de ben; orada büyümesi gerekirken burada kalakalan ben. *Warum habe ich keine Mutter mehr?*¹ Yeterince öğrenmiş miyim anneciğim? Ah! Pardon! *Meine geliebte Mutter!*²

Bazen o, v'ye meyleden yumuşak g'yi hatırlardım, o zaman birdenbire, yattığım yerde, her yerim ağrırdı. İnsanın tırnak eti de ağrır mı? Ağrırdı. Geçsin diye beklerdim. Karanfil sırasına girmeyeyim diye teyzeme de bir şey belli etmezdim. Bazen de eğer rüyayı hatırlamakla meşgulsem hatırlamazdım annemin olduğunu. Hemencecik, farkında bile olmadan teyzemin oğulcuğu olurdu. O ise çeviklikle yatağa girer, bana sarılır, saçlarımı okşardı. Sırtımı duvara yaslardım, göğsümü teyzeme. İnsanların yalnızca çocukken hissedebileceği kadar güvende hissederdim kendimi, o ana kadar hiç üşümemiş ve o andan sonra hiç üşümeyecek gibi... Ayaklarım dışarıda kalırdı bazen, korkardım, annemin yokluğu beni ayaklarımdan vuracak sanırdım. Teyzem, hemen anlardı, çırpı bacaklarımı bacaklarının arasına alıverirdi. Teyzemin sabun, yemek ve kadın karışımı kokusunda ufalır, ufalırdım. Dağ gibi bir sineye saklanmış, bir küçük Yusufçuk. Oğulcuğum, Yusufçuğum, benim acar oğlum. Yüzümü hafif asık görürse karanfil sırasına sokmadan beni, bir şeyler anlatmaya başlardı. Bir sabah, kendimi onun sıcacık göğsüne teslim etmişken, iç çektiğimi duymuş olacak, kulağıma doğru yanaşıp: “Sana bir sır vereyim mi?” diye sordu, çocuksu bir hınzırlıkla. “Versene.” dedim hemen, vazgeçip de söylememesinden korkarak. “Biliyor musun ben geceleri, deden, sen, herkes yattıktan sonra ilerdeki lokalın bahçesinde şarkı söylüyorum. Assolist olarak.”

— Ne olarak?

— Assolist, yani şarkıcı, baş şarkıcı.

1 Neden bir annem yok artık?

2 Sevgili anneciğim!

“Vay beee!” Artık nasıl bağırarak şaşırdıysam kadıncağiz eliyle ağzımı kapatmak zorunda kalmıştı. “Tabii” dedi, o da yüksek sesle fısıldayarak, “Her akşam, assolist kıyafetlerimi giyip sahneye çıkıyor, şarkı söylüyorum.” Herkesin ayakta alkışladığı bir teyzem olduğu için kendimle haklı olarak gurur duyuyordum.

— Hangi şarkıları söylüyorsun?

— Ohooo! Ne istersen... Faruk Tınaz, Coşkun Sabah, Zekai Tunca.

— Bana da söyler misin teyze?

— Tabii, ne demek efendim. O zaman şimdi de Yusufçuk için bir kuple.

Yalvarırım mektup yaz, beş dakikanı ayır da su serp yanan bağrıma sağlığı duyur da, yaban gülü gibisin, dağda, kırdı bayırda...

Sesini bilerek ve hatta biraz zorlayarak titretiyordu bu kupleleri söylerken, bense gözlerim kapalı, teyzemi ısıltılı kıyafetler içinde, upuzun bir kablosu olan mikrofonla yüzlerce kişiye şarkı söylerken hayal ediyordum. Demek bizi uyutunca evden çıkıyor ve sabaha kadar kendini fantezi müziğin kollarına bırakıyordu.

— Dedem kızmıyor mu peki teze, sen geceleri evden çıkıyorsun diye?

— Şşşşş! Sadece annen biliyord... Telaşlanırdı anne dedikçe, tehlikeli, yanlış yollara sapmış gibi beni hepten yerle bir etmekten korkar gibi geri alırdı sözünü.

— Deden bilmiyor, o uyanmadan eve geri geliyorum ki. Sen de sakın bir şey söyleme, oldu mu? Bu bizim, sadece ikimizin sırrı olsun, e mi?

Artık sırdaş da olmuştuk. Teyzemin bana verdiği sır, annemin gitmesiyle duran zamanı harekete geçirmişti, o an kendimi büyümüş hissettim.

Sonra dedem kalkardı. Teyzemi kokusundan tanıyorsam dedemi sesinden, ayak sesinden tanırdım. Açtığı musluğun

sesinden, TRT radyosundan, Neşet Ertaş'a eşlik etmesinden tanırdım. Hep mutfakta otururdu, yemek yerken, radyo dinlerken, gazete okurken. "Baba gel, içeride divana uzan azıcık ya da gel koltuğa otur, belin ağrıyacak sandalye tepesinde bütün gün." derdi teyzem ama nafile. Her sabah jilet gibi tıraşını olur, güzelce giyinir, gelir mutfak masasına otururdu. Bazen elektrikler giderdi, radyo susardı, o zaman da ıhlamur ağacının sesini dinlerdi. Anneannemin arka bahçeye diktiği ıhlamur ağacı, o ölünce büyümeyi bırakmamış, inadına, al yanaklı gürbüz çocuklar misali, sağlık fişkırmıştı her yanından. Büyümüş de büyümüş, öyle büyümüş ki son iki üç senedir mutfak camına musallat olmuştu. O ıhlamur ağacının mis kokusu teyzemse tıkırtısı dedem demekti benim için.

Aklımdan hiç çıkmayan çok anım var çocukluğuma dair ama ağlayarak uyandığım o gecelerden biri benim için çok başkadır. İnsanların olmayan yerlerinin ağrılarına iyi geldiğim rüyalardan birindeydim. Oradaydım gene, annemin öldüğü yerde. Yani aslında hep olmam gereken yerde. Etrafım, olmayan kolu, bacağı yahut sırtı ağrıyan yüzlerce insanla doluydu, ben ve birkaç yardımcım dev karanfil taneleri ile ne yaptığını bilen insanların takındığı ciddi bir tavırla, bu insanlara yardımcı oluyorduk. Hepsinin yüzünde, bize minnettar olduklarını belli eden sevecen bir gülümseme vardı. Sonra, o kalabalığın arasında birden annemi seçer gibi oldum, o zamana kadar tanıdık olan tüm acılar yabancı oldu, duvar yazılarını okuyamaz, karşımdakinin ettiği teşekkürü anlamaz oldum birdenbire. Tek bildiğim annemdi ve ölecek olduğu... İnsanlara omuz ata ata ilerleyerek yaklaşılmaya çalışıyordum. Ancak ben hızlandıkça o da hızlanıyordu. Upuzun saçlarını savurarak kaçıyordu benden. Kendinden emin tavrından eser kalmamıştı. Çaresizce, hatta yalvararak durmasını söylüyordum. Anlamıyordu beni, anlasa durup sarılacaktı besbelli. Bense anneden başka dil bilmiyordum. "N'olur anneee!" diye bağırırken uyanmışım.

Kalbim en az rüyada olduğu kadar hızlı çarpıyordu, içimi çeke çeke, sessizce ağlamaya başladım, istemsizce. Durmuyordu. Gözyaşlarımı durduramıyordum. Taa tırnak etlerime kadar gene her yerim ağrımaya başlamıştı. İçimi çektikçe ağrım artıyor, ağrım arttıkça ağlama isteğim çoğalıyordu. Kendi başıma idare edebilecek gibi değildim, annesizliğimin üstünden ancak bir çift karanfil gelebilirdi. Ağlamaktan gözlerim ve burnum şişmiş, hâlâ uyku sersemi bir hâlde mutfığa gittim, ışığa boyum yetmiyordu, içerisi zifiri karanlıktı, cama vuran ıhlamurun sesini duyuyordum. Sonra birden kora benzer kıpkırmızı bir şey yandı, hafif bir çıtırdama sesiyle birlikte. Ağrılarım bir yana içimdeki sıkıntıya bir de korku eklenmişti. “Anneeeee!” diye canhıraş bağırmışım. Ardından bir sandalye tıkırtısı duydum ve şak, lamba yandı. Dedem elinde yarılanmış sigarası, benimkinin aynısı beyaz atleti ve çizgili pijaması ile karşımda dağ gibi duruyordu. Şaşkınlığı yüzünden okunuyordu.

— Yusuf, a oğlum, n’apıyorsun gecenin bir yarısı? Beni de korkuttun ha!

Dedemin geceleri doğru düzgün uyuyamadığını, sık sık kalkıp sigara içtiğini o gece öğrendim.

— Şey” dedim, titrek bir sesle, “Karanfil sırasına girmem lazım.” gecenin o saatinde benden başka karanfile talip olan biri varmış gibi.

— Karanfil sırası mı?

— Evet, baba, karanfil sırası tabii ya...

Teyzem, upuzun pazen geceliğinin üstüne iki yandan cepli, ceviz yeşili bir yelek geçirmiş, saçı başı dağınık bir hâlde mutfak kapısında belirmişti.

— İnsanın ağrılarına iyi gelir ya karanfil. Hani üzülünce, çok üzülünce ama karanfil verirler ya insana. Bizim oralarda öyledir ya hani, baba. Sesi titriyordu, ağlamaklı olduğunu hissedebiliyordum. Görmedim ama eminim dedeme kaş göz de yapıyordu.

— Aaa, doğru, tabii ya. Nasıl da unutmuşum. Verin hemen benim oğluma bir çift karanfil.

Karanfilleri ağzıma atar atmaz kalp atışım yavaşlamış, nefesim düzene girmeye başlamıştı. Dedemin kucağında karanfiller ağzımda eriyip gidene kadar oturdum. Bu pozisyonda matruşkaları andırıyorduk, bir örnek pijamalarımızla dedemin içinden çıkmış gibiydim.

— Aaaa teyze, sen lokale gitmedin mi? Birden aklıma gelivermişti.

— Ne lokali Gülümser? Dedem, birden ciddileşip teyzemin sorusuna hemen cevap vermesini gerektiren bir ses tonuyla sormuştu.

— Yok, baba, ne lokali allasen, Yusuf’a öyle dedim. Lokale gidiyorum bazen dediydim. Çocuk işte, ciddiye almış. Zavallı teyzem, utancından kıpkırmızı olmuştu.

Annem bu hikâyenin neresindeydi, teyzem gerçekten geceleri gizli gizli yaralı gönüllere iyi geliyor muydu, bilmiyorum ama ben, teyzemin en çok bu hikâyesine yakıştırdım annemi. Gitmeseydi derdim, sırdaşı olurdu assolist Gülümser’in ve geceleri evden kaçmasına yardım ederdi, ya da kim bilir... “Gitmeseydi...” derdim, “Biz de eşlik ederdik geceleri teyzemin gönül yoran titreşimine” derdim sonra... “Gitmeseydi...” derdim... *Oraya* gitmeseydi iyi olurdu derdim... Sonra teyzem gelir yaralarımın ilişirdi ve burada kalmışlığımın acısı azıcık da olsa dinlerdi.

Çünkü ne diyordum, her yaranın gün gelip kapanacağına inanıldığı zamanlardı o zamanlar. Benim zamanlarımdı onlar, buraya ait, *oraya* hiç gitmeyecek olanlar.

II. BÖLÜM

DENEME ÖDÜLLERİ

BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ

BÜŞRA AKYÜZ

1995 yılında Konya'nın Ereğli ilçesinde dünyaya geldi. İlköğrenimini burada tamamladı; ortaokul sekizinci sınıfta ailesiyle Fransa'ya geldi. Eğitimine kaldığı yerden devam ederek lise ve üniversiteyi Fransa'da tamamladı. Paris'in 13. bölgesinde bulunan Doğu Dilleri ve Medeniyetleri Enstitüsünde (INALCO) Türkoloji Bölümünde lisans eğitimini tamamladı. Şu an aynı üniversitede Dil Bilimi'nde yüksek lisans eğitimine devam ediyor. Uluslararası İlişkiler lisansının da son senesinde. Çeşitli sivil toplum kuruluşlarında gönüllü olarak görev üstlenmekle beraber, kitap okuma aktiviteleri ve Türkçe öğretmenliğinde de gönüllü olarak hizmet vermektedir. Başta Türk Edebiyatı olmak üzere Dünya Edebiyatına özellikle Fransız ve İspanyol edebiyatına büyük ilgi duyuyor. Klasik eserler bir tarafa yeraltı edebiyatı eserleri onun için çok önemli. Üniversitenin ikinci yılında yazı derslerine katıldı. Hocasının ve arkadaşlarının teşvikiyle yazmaya başladı. Kitap okumayı, araştırma yapmayı, film izlemeyi, yeni yerler keşfetmeyi, fotoğraf çekmeyi, resim çizmeyi çok seviyor. Daha önce bir okul dergisi çıkarma girişiminde bulunmuş fakat çeşitli sebeplerden dolayı ilk sayıdan sonra bu girişimi devamlılığını sürdürümedi. Anadil seviyesinde Fransızca, iyi derecede İngilizce'yle İspanyolca biliyor.

TÜRKÇE: BİR DİLDEN DAHA FAZLASI...

Son zamanlarda yabancı kelimelerin istilasına uğramaya başlayan dilimizin tehlikeli bir kirlenmeye doğru sürüklendiği bariz bir gerçektir. Ülkemizde, şehirlerimizin ana caddelerinden, ara sokaklarına kadar tüm işyerlerinde yabancı isimlerle donatılmış, her yeri kaplamış ışıklı levhalar, panolar, reklamlar ve markalar; sokaktaki insanı, yabancıya dönüştürmektedir. Vatandaşları yabancı kelimeler olmadan cümle kuramayan bir ülkeye dönüştüğümüzde kendimize hâlâ “Türkiye” diyebilir miyiz? Bu durumun hiç şüphesiz ecdadımızın kemiklerini sızlattığı, bizim ruhumuzda yaralar açtığı da bir gerçektir. Fakat Türkçenin asıl derdi, sokaklarımızı, cadde-lerimizi saran yabancı kelimeler değil, bizim Türkçe yaşamayı-şımızdır. Bizim yaşam biçimimizi etkileyen; yersiz özentimiz, alışveriş, yeme içme, oturup kalkma anlayışımız gibi bir takım kültürel değerlerimizin aldığı darbelerdir asıl Türkçeyi yara-layan. Bir zamanlar suyu üç yudumda içmeye özen gösteren neslin; Fransız gibi bardak tutmaya çalışan, sofraya besme-leyle oturup sofradan şükürsüz kalkmayan neslin; Batılı gibi çatal bıçak kullanabilmenin derdine düşen, bir vakit sünnete tabii sakal bırakan dedelerimizin; moda diye sakal bırakan, saçını Amerikan tarzı kestiren torunlarıyız. Velhasıl taklit etti-ğimiz hayat, zaten bizim değil, onların hayatı. Yabancı kelimelere meylediyoruz çünkü hayatımızı Türkçe yaşamıyoruz. Türkçenin

derdine derman olmak istiyorsak önce başkalarının hayatını yaşamaktan vazgeçmeliyiz. Başkalarının hayatını yaşıyorsak Türkçe, elbette bize kırılacak ve yetmeyecektir.

Türkiye’de Türkçeyi usulüyle konuşan biri, kınayan bakışlara maruz kalıyor: Mekân isimlerini veyahut bir markayı Türkçe okuduğunda uzaydan inmiş muamelesi görüyor. O kişi, cahil, geri kalmış diye mimleniyor: Kendi ülkesinde, kendi bayrağının altında yabancı konumuna düşüyor. Keşke sadece bu kadarla sınırlı kalsa ama maalesef dahası var. İşgalci kelimelerin kucağında, masalları ve ninnileri göz ardı ederek televizyon gürültüsüyle çocuk uyutuyor, gece yarılarında yorganın altını fenerle aydınlatarak kitap okuma aşkıyla yanan ecdadımızın yerini tablet ya da telefonun ışığında uyuyan bir nesle bırakıyoruz. Deyim ve atasözlerinden bîhaber, bir takım yabancı kelimeleri olduğu gibi kabullenen, günlük yaşamlarına katarak benimseyen ve rahatsızlık duymayan bir nesle... Çok satan romanların gündemini tutan fakat *Dede Korkut Hikâyeleri*’nin kapağını açmamış, yüce destanımızdan habersiz bir nesle... Kendinden, özünden, tarihinden, kültüründen kopmuş bir nesil yetiştiriyoruz. Doğru mu, yanlış mı diye sorgulamadan, gelişigüzel kabul ediyor hatta kırmızı halılarla karşılıyoruz yabancı kökenli kelimeleri. Biri de çıkıp itiraz etmiyor; itiraz edenin de sesi cılız kalıyor bağırın on binlerin arasında. Bir şiirinde “Özün el diline özendiğine içiniz yananınız var mı?” diye haykıran Yunus Yanç’a kulak vermeli. Vermeli ki görmeli usul usul fakat bir o kadar da can alıcı bir şekilde süzülen sözcükleri. Dilimizde yaralar, benliğimizde çatlaklar açıyorlar ve işte öz Türkçemiz bu çatlaklardan sızıyor yavaş yavaş.

Dede Korkut’un bahsi geçmişken değinmeden olmaz; aslı bizden kilometrelerce uzakta, cam bir kutuda muhafaza edilen destanımız... Kelimelerimiz, kültürümüz, örf ve âdetimiz, bizim düşüncelerimiz, gönülde kâğıda ahenkle damlayan bizim mürekkebimiz. Nüshası fotoğraflarda; tek bir sayfasını çekebilmek

için para verdiğimiz kendi *Dede Korkut*'umuz. Bizim hikâyemiz, başkalarının ellerinde. İlkokullarda okutulması gereken, gençliğe aşılması gereken değerlerimizden biri... Bununla birlikte bir de durumun hassasiyetini idrak edemeyen yetişkinlerimiz var tabii. Kim bilir, belki de bu, yıllar önce Bulgaristan'a sattığımız tren dolusu tarihî evrakın sessiz tokadıdır!

Bilinçsizlikten, tarihimize ve özümüze karşı vurdumduymazlıktan, cehaletten dem vürmüşken birkaç örneğe daha değinmenin yerinde olacağını düşünüyorum. Evvela bayramlarımız var mesela bizim; dedelerimizden, ninelerimizden dinleyebildiğimiz sadece. Hıdrellez'imiz, Nevruz'umuz var. Hatırlıyorum. Ninemin dört gözle beklediği, havaya, toprağa, suya düşen cemrelerimiz var. Köy kokan, yurt kokan, memleket kokan destanlarımız, meşhur sazımız, sözümüz ve âşık atışmamız var. Çeşit çeşit fıkramız, manimiz ve tekerlemelerimiz var. Millet olarak, engin şuur eksikliğimiz sağ olsun, şu an hepsi kütüphanelerin tozlu raflarında köşelere sıkıştırılmış, sararmış kitaplarda yer bulabiliyor kendilerine. Kimsenin elini sürmediği kitaplar... Açılmayan binlerce kitabın kapağı... Öyle ki kütüphanelerimizde bir matem havası hâkim artık. Okumuyoruz. Düşünmüyoruz. Beyinlerimizi yapay zekâlara teslim ediyoruz. Kitap raflarının yerine televizyon ünitesi yerleştiriyor, başucu kitaplarını yerlerinden edip prizler koyuyoruz. Selamı bile bir mesajla veriyor, hâli hatırı gönderilerden öğreniveriyoruz. Sanala aldanıyor, sanallaşıyoruz. Ve evet, okumuyoruz. "Kitaptan değil, kitapsızlıktan korkmalıyız" diye boşuna dememiştir elbet Cemil Meriç.

Dil; bir toplumun âdetlerinin, alışkanlıklarının, inançlarının kısaca kültür ve kimliğinin yansımasıdır. Dilin, dış dünyaya açılan bir pencere olduğunu varsayarsak kültürümüzü yaşatacak olan bu pencereye sahip çıkmak da boynumuzun borcudur. Nihad Sami Banarlı'nın dediği gibi "Bir milletin ataları, asırlarca o kelimelerle doymuş, onlarla düşünmüş; birbirlerini

ve evlatlarını tamamıyla milli bir sanatla işleyip Türk yapmış-sa evlatlar, artık o kelimelere düşman kesilemezler.”

Türkçemiz, dünya üzerinde geniş bir coğrafyada yaygınlık göstermiş, tarih boyunca birçok devlet kurmuş olan Türk milletinin dilidir. Türk milletinin hiç durmadan fetih ruhu ile hareket etmesinden sebep bu kadar geniş bir coğrafyaya yayılmış, birçok millet üzerinde iktidarını sürdürmüştür. Macar Türkolog V. Vambery: “Balkanlardan çıkan birisi Türkçe konuşa konuşa Çin’e kadar seyahat edebilir.” diyerek Türkçe yurdunun büyüklüğünü anlatmaktadır. Türkçe bizim kimliğimizdir. Türkçe, Türk milletidir. Türkçe, Yunus Emre’nin kırk yıl odun taşıdığı dergâhtır. Türkçe, dedelerimizin karadan yürüttüğü gemilerdir. Türkçe, Fatih Sultan Mehmet’in 1453’te fethettiği İstanbul’dur. Türkçe, Seyit Onbaşı’nın sırtında taşıdığı 215 kiloluk top mermisidir. Türkçe, bir gece vakti Mehmet Âkif’in içine doğan “İstiklal Marşı”dır. Türkçe, Türkiye’dir. Türkçe, bizi biz yapandır; başkası olmayı benliğimizden silebilendir.

“Bugünden sonra divanda, dergâhta ve bargâhta, mecliste ve meydanda Türkçeden başka dil kullanılmayacaktır.” diyen Karamanoğlu Mehmet Bey gibi kararlı durmalı ve dilimizi esas almalıyız. Millet olarak birlikte yaşamının ancak dil birliği sayesinde mümkün olacağına inanmalıyız. Türkçenin biz, bizim de Türkçe olduğumuza inanmalıyız. Türkçenin bizi koruyacağına inanmalıyız, kelimelerini kuşanmalıyız. Türkçeyi korumak istiyorsak atılımlar gerçekleştirmeli, üretmeliyiz. İstanbul’un fethinde dünyanın ilk kez şahit olduğu büyüklükte toplar döktüren Fatih misali, bugün biz de yerli üretime ciddi manada katkı sağlamalıyız.

Dil; bir milletin aynası, varlığı, namusu, var olma sebebi ve sembolüdür. Ve yok edilmeye çalışılan bir dil, bir milleti yok etmek için kullanılan en sinsi ve en etkin silahtır. Dilimiz yok olursa biz de yok olmaya mahkûm oluruz. Ünlü düşünür Konfüçyüs, “Bir milleti yok etmek istiyorsanız önce dilinden

başlayın.” diyerek dilin bir millet için ne kadar hayati bir değere sahip olduğunu belirtmiştir.

Ulu önder Atatürk, “Türk milletinin dili Türkçedir. Türk dili dünyada en güzel, en zengin ve en kolay olabilecek dildir. Onun için her Türk, dilini çok sever ve yükseltmek için çalışır. Bir de Türk dili, Türk milleti için mukaddes bir hazinedir. Çünkü Türk milleti, geçirdiği nihayetsiz badireler için de ahlakını, ananelerini, hatıralarını, menfaatlerini velhasıl bugün kendi milliyetini yapan her şeyin, dili sayesinde muhafaza olduğunu görüyor. Türk dili, milletin kalbidir, zihnidir.” diyerek dilimizin önemine ve hakikatine değinmiştir.

Bizim ilk sözlüklerimizden birisi olan ve 1072 yılında Kaşgarlı Mahmut tarafından hazırlanan *Divan-ı Lügati't-Türk'te* 9.200 kelime tespit edilmiştir. Bu sözlükten sonra 1901 yılında Şemsettin Sami Bey, *Kamus-ı Türkî* adında bir sözlük hazırlamıştır ki içinde 18.000 kelime bulunmaktadır. Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanan *Türkçe Sözlük'te* ise bugün 111.027 kelime yer almaktadır. Biz, aslında varlık içinde yokluk çekenleriz. Kelime hazinemiz oldukça zengin. Bu zenginlikten faydalanmalı, Türkçe konuşmalı, Türkçe yazmalı, kendi dilini, kendine yetirmeli. Unutmamalı ki hürmet ettiğimiz kadar yüceltiriz ve yüceliriz.

Ararsak, her kelimenin elbet vardır bir Türkçesi. Ancak önce düşünmemiz, aramamız, araştırmamız gerek ki bulalım. Unutma, sen Türksün, bir ülken var; kendi dilini konuşmak ve yaşatmak için. Bir dilin var; kendi ülkende anlaşmak, anlaşılmaq için. Neden kendini ifade etmek için yabancı kelimeleri diline aracı edesin ki? Neden kendi dilini hor görür ve aşağılarsın? Neden kelimelerini yabancı bir dilin boyunduruğu altında tutarsın? “Türk dili, dillerin en zenginlerindendir. Yeter ki bu dil, bilinçle işlensin. Ülkesini, yüksek bağımsızlığını korumasını bilen Türk Ulusu, dilini de yabancı dillerin boyunduruğundan kurtarmalıdır.” der Atatürk. Bilmelisin ki dilini ölmeden

toprağa gömdüğünde, aynı zamanda kendini, bağımsızlığını ve şuurunu da onunla birlikte gömmüş olacaksın. Türkçeyi, derin bir nefes gibi çek ki içine, yaşam bulasın.

Demem o ki Türkçenin temeline inmek, okyanusun derinliklerine dalmak gibidir. Başka dillerin çakıllarını bırakıp dalsan kendi dilinin engin sularına, kıymetini bilsen dilinin incilerinin ve öyle başlasan konuşmaya. Bırak azat edilmiş bir köle misali dökülsün kelimelerin dudaklarından. Bırak aksın bir çağlayan misali öz dilinin öz sözcükleri.

“Yabancı bir sözcüğün Türkçesi kendiliğinden ortaya çıkmaz. Düşünmek, arayıp bulmak, kaynaklarda yoksa türetmek gerekir. ‘Türkçesi yok’ denilen yabancı sözcük, kendi dilinde nasıl var olmuştur? Dili, konuşanlar zenginleştirirler. ‘Türkçeleri yok’ diye elimiz, dilimiz bağlı oturdukça bu yokluk sürer gider. ‘Başka dillerde var olan sözcükler benim dilimde de var olabilir’ inancıyla çalışırsak yokluğu yeneriz.” der Ömer Asım Aksoy. Velhasıl kelimeler, Türkçe karşılığı yok diye yabancıyı yeğlersek yozlaşır dilimiz.

Ne ülkeler var, sömürge altında, ne bir bayrağı var, ne bir lisanı. Köklü bir geçmişi var senin dilinin ve her noktası tarih kokan, her virgülü tarihe çivi çakan bir dil Türk Dili. Yüzyılların emeği var o dilde; bağımsızlık katan. O hâlde Türkçe yaşa. Yaşadığını konuş. Yıllardır dilsizmiş, sağırmış gibi konuş. Bir annenin yavrusunu sahiplendiği gibi sahiplen, sımsıkı sarıl diline. Çölde su bulmuş biri gibi kana kana iç dilinden. Koş diline, olimpiyatlarda rakibine fark atmak isteyen bir koşucu misali. Bir çınar ağacının köklerinin toprağa tutunduğu gibi tutun diline. İlk kez, hatta son kez konuşuyormuş gibi konuş aheste aheste. Çeyizi için nakış işleyen bir genç kız gibi özen, özenle konuş. Yaptığı yemeğe sevgisini de katan annelerimiz misali sevgini katarak konuş. Duru bir su gibi tertemiz konuş. Sözün kısası, sev ve sahip çık diline!

Ben bir Türkçe savaşıyım. Dilimi düzgün kullanmaya ve

çevremi bilinçlendirmeye adadım kendimi hep. Türkçeye aşışım. Dilime vurgunum. Dilim, benim kimliğim. Dilim, tarihimin dayandığı temel taş. Siz hiç dilinize hasret kaldınız mı? Ben hep, Karacaoğlan'ın *“Dilleri var bizim dile benzemez”* dediği, Ziya Gökalp'in *“Güzel dil Türkçe bize/Başka dil gece bize”* dediği yerdeyim. On yıldır gurbetteyim. Dilime ve memleketime hasretim. Bir gün ansızın çaldı gurbet kapımızı ve taşı tarağı topladık gittik. Ben sadece annemin ve babamın ardı sıra gittim ama asla gitmedim memleketimden, dilimden, kültüründen. Yaban ellerde, eğitimimi, üniversite yıllarımda yine dilime ve tarihime yönelttim, iyi bir Türkolog olma uğruna yıllardır gayret gösterdim ve ömrüm yettiği sürece de gayret göstermekten geri durmayacağım.

Ben doğduğum topraklara uzak olsam da gönül rahatlığıyla sahip çıktım diyebilirim ana dilime. Peki ya sen? Sen de diyebilir misin aynısını? Bulunduğun topraklarda herhangi bir mücadele verdin mi dilin için? Ne kadar sahip çıktın ya da sahiplendin onu? Cevabın olumlu ya da olumsuz olsun fark etmez, hiçbir şey için geç kalınmış sayılmaz! *“Zararın neresinden dönsen kârdır”* demiş atalarımız. Şimdi var mısın birlikte farkındalık yaratmaya, bilinçlenmeye ve bilinçlendirmeye? Var mısın bana katılmaya, bir Türkçe savaşçısı olmaya ve bir Türkçe savaşçısı olarak dilimizi düzgün kullanmak ve çevremizi de bilinçlendirmek görevini üstlenmeye? Unutma ki ne kadar çok insanın Türkçeyi düzgün kullanmasına vesile olursak ne kadar çok insanın bilinçlenmesinde katkımız olursa Türkçenin ve Türkiye'nin geleceği o kadar parlak olacaktır. En önemlisi, kültürümüzün ve dilimizin zenginliğini korumaya yönelik sen de bir adım atmış olacaksın.

İKİNCİLİK ÖDÜLÜ

CENNET ÇİM

1995 yılında, Fransa'nın Haguenau şehrinde doğdu. İlköğretim, kolej ve liseyi Genel bakalorya Sosyal ve Ekonomik serisinin alınmasıyla, eğitimini Bischwiller şehrinde tamamladı. İktisadi ve İdari bilimler fakültesinde, Ekonomi ve Yönetim alanında lisansını tamamladı. 2016 yılında yabancı dil bilgisine yöneldi ve öğretmenlik dalında bir deneyim yapmak için İngilizce animatörlük sınavını geçti. Bu başarısının ardından bir sene boyunca ilköğretim okullarında İngilizce derslerini ve atölye çalışmalarını üstlendi. Eğitimini, bir öğretmen olarak sürdürdü. Aynı zamanda, bir formasyon başvurusundan kabul cevabı aldı ve Bischwiller Belediyesi'nde, eğitim servisinde çalışmaya başladı. İş hayatına Haziran 2017'den itibaren Strasbourg Eurometropol'da, Bischheim Belediyesi'nde devam ediyor. Kimlik, nüfus, nikâh ve seçim bürosu işlemlerinde ve diğer farklı misyonlarda görev alıyor. Fransada doğup büyümesine rağmen Türkçeyi diğer dillerden daha fazla önemseydiğini ve Türkçenin hayatının merkezinde olduğunu her fırsatta dile getiriyor. Kitap okumak, sinema, doğa manzaraları ve hayvan fotoğrafları çekmek, anıları biriktirmek hobileri arasında yer alıyor.

SAMİMİYET

Ne kadar samimiyiz?

Hiç kendinize bu soruyu sordunuz mu? İnanın bu sorunun cevabı sadece sizde; kişiliğinizde, davranış ve düşüncelerinizde gizli. Bu yüzden ilk önce kendinizi sorgulamanız gerekir. İnsanlara yansıttığınız karakter, kimliğiniz, sizin gerçek kişiliğiniz mi? Yoksa bir filmde esinlenerek, yönetmenliğini de üstlendiğiniz bir başrol karakterini mi canlandırıyorsunuz? Peki, sizin gerçek mesleğiniz oyunculuk değilse, siz kimsiniz? Diğer hikâyelerden rol çalarak mı yaşatacaksınız kendinizi? Oysa gerçekleri, hakikatleri alıntı yapmadan yaşamak ve yaşatmak varken... Hiçbir ispata gerek duymadan kendi öykünüzü yazarak ve onu hayata geçirerek, kendi filminizin başrolü olmaya ne dersiniz? İşte, hissetmek ve hissettirmek, duyguyu karşımızdakine geçirebilmektir samimiyet. İlk buradan başlayalım.

Peki, ne kadar samimiyiz ve tam olarak ne kadar gerçekçiyiz? Samimi olmaktan kastım, insanın içiyle dışının bir olması, ne kendine ne de başkalarına yalan söylemesidir. Günümüzde güvensizlik artıyor ve bu her alanda kendini gösteriyor, artık insan insandan korkuyor. Örneğin, iş hayatında, arkadaş ortamında, en yakınımızda olan insanlara karşı yani ailemize karşı bile güven kaybı yaşıyoruz. Bu güvensizlik, karı koca ilişkilerinde bile ayrılma nedenlerinden biri olarak kendini gösteriyor. Peki, güven duygusu neden yok oluyor,

sorun bizde mi yoksa karşımızdaki insanda mı?

Bir insana güven verebilmek için kişini ilk önce kendisine olan güveninin sağlam olması gerekir. Siz kendinize güvenemiyorsanız karşınızdaki insan size nasıl güvenebilir ki? Evet, özgüven sahibi olun. Kimse mükemmel değildir tabii ki ama kusurlarınızı bilin ve başkaları sizi yargılamadan önce kendinizin ve eksiklerinizin farkında olup, bu yönlerinizi, farkında olduğunuz özellikleriniz olarak anlatın onlara. İnanın size bakış açıları bile değişecektir. İşte samimi olmaktan söz ediyorduk, kendinizi tanıyın ve ruhunuzla bedeninizle barışık biri olun. Kendinizi sevin ve sevdirin, tüm takıntılarınızdan kurtulun! Egosuz olmak size iyi gelecektir. Komplekslerinizden uzak kalmak sizi kusursuz hissettirecektir. Olumlu, realist ve doğal bir insan olmayı becerebilirsiniz. Bu, sandığınızdan daha da kolay! Kusurlarınızı örtün demiyorum ama onlarla birlikte yaşamayı öğrenin.

Samimiyet, önce insanın kendisine yakın olmasıdır. Sadece başkaları için değil kendiniz için de yaşamayı unutmayın. Hepimiz çocukluktan bu yana birçok evre atlattırıyoruz; tabii ki yaşıyorsak ailemiz için çaba sarf ediyoruz, sevdiklerimizi mutlu etmek için uğraşıyor, onları gururlandırıyoruz. Fakat yeri geldiğinde, kendinize sorun, ben ne kadar mutluyum? Hayallerim var mı? Hayallerinizden vazgeçmeyin! Unutmayın siz programlanmış bir robot değil bir insansınız. İdeallerinizden vazgeçmeyin! Onları erteleyebilirsiniz ama mücadeleci bir ruhunuz olsun. Savaşmadan hiçbir galibiyet elde edilemez, her vazegeçiş bir mağlubiyettir daima.

Bunu başardınız, tüm tabularınızdan kurtuldunuz ve o kıramadığınız duvarları yıktınız, işte o zaman daha sevecen ve içten davranıyor olacaksınız. Siz, siz olmayı başarıyorsunuz yavaş yavaş.

Onun için samimi olmak sadece içten geldiği gibi davranmak değildir, samimiyet duygusu; düşüncelerimizdir. Örneğin,

sevmediğiniz birisine “senden nefret ediyorum” derseniz samimi olmuş olmazsınız. Aynı kişiye, “seni seviyorum” da diyemezsiniz yoksa rol yapmış olursunuz. Yani kısacası, samimiyet aslında bir karakter, bir düşünme şeklidir, iyimser olmaktır. Tıpkı gülmek gibi; ne güzel bir şeydir gülmek, herkese pozitif enerji verir. Ama gülmek sadece bir yüz ifadesi değil aynı zamanda da içimizdeki gerçek duyguların ifadesidir. Sevgi gibi, işte bu yüzden sever gibi yapmayın, sevin gerçekten; hayatı, yaşamayı, gülmeyi, insanları... Eğer yaptığınız her şeye sevginizi katarsanız samimiyet duygusunu o zaman elde etmiş olursunuz. Zaten en çok da sözde samimiyetler yormuyor mu yıpratmıyor mu bizi, ruhumuzu, sevgimizi?

Şimdi, kendinizi buldunuz, kim olduğunuzu kanıtladınız, güvenilir ve sevgi dolu birisi olmayı başardınız fakat samimi olabilmek için bunlar yeterli midir? Hayır, öğrenmemiz gereken birkaç püf noktası daha var. Kendinizi ispatlamaktan vazgeçin, bu size mutluluktan çok üzüntü verecektir, çünkü mutluluğun ispatı ihtiyacı yoktur, o sadece bir hissiyattır. Eğer bir şeyleri ispatlama çabası veya gösteriş içerisindeyseniz bu bir avunma şeklidir. Bu yüzden yapmanız gereken sadece sahip olduklarınıza değer vermek ve onlara sadık kalabilmektir. Hani bir söz vardır ya «sahip olmadan ait olmayı bilmek» işte olay bu kadar basit. Aşk, sevgi, kısacası tüm duygular hep karşılıklıdır. Eğer bu tek taraflı olursa bunun adı bencillik olur ve yalnızlığın simgesidir.

Şimdi hayatın, mutluluğun dengesini kurmak sizin elinizde. Ne eksik ne abartılı bir şekilde, tam kıvamını tutturabilmek için doğru dengeyi bulun. Gururunuzu ön planda tutmak yerine aşkınızı seçerek, mantığınızı değil de kalbinizin sesini dinleyerek hareket edin. Ve en önemli formülü uygulayın; daima gülün, sadece dudaklarınızla değil gözlerinizle de gülün. Unutmayın samimiyet dilsizdir, o, gözlerden anlaşılır ve kalpte hissedilir. Ve samimiyet lazım hepimize, tüm insanlığa da halis bir niyet... Çünkü niyetimiz neyse o bizim düşüncemiz olur. İyiliklerden

uzaklaşırsak kötülükler hep bizi bulur. Hislerimiz, konuşmamızı, hareketimiz ise karakterimizi belirler. Bunların tümü kade-rimize yansır. İlk önce, nasıl biri olduğumuzu sorgulayalım ve bunu kimseyi yargılamadan yapalım. Kim olduğumuz sorusu kim olacağımız sorusuna da cevap verir. Kendiniz olun çünkü hayat ne bir başkası olmak için ne de başkaları uğruna yaşamayı göze almak içindir. Hayat, geçmişin korkusuyla, geleceğin kaygısıyla ve anı yaşarken verilen yaşama mücadelesidir. Ölmek için yaşamayın, onu göze alarak hiç değil, ölümü bilerek ve bekleyerek yaşayın. Varlığınızı ölümsüzleştirin ve iz bırakın, yoksa yaşayan bir ölüden farkınız olmaz. İşte o farkı yaratmak sizin elinizde. Anı yaşayın ve yaşatın. Hissedin ve hissettirin. Okuyun ama yazmayı da ihmal etmeyin. Paylaşmak insanın hamurunda var. Ve bunları dostça, insanca yapın. Niyetinizin ne olduğunu bilin ve hedeflerinize ulaşmak için doğru yolu bulun. Yürüdüğünüz yolda, çıkmaz sokaklar olsa da tüm engellere rağmen yolunuzdan şaşmayın. Kendinize inanın ve aldığınız kararlardan dönmeyin. Amaca yürürken kendiniz olarak sonuca ulaşın. Başarıya giden yolda sadece sizin iziniz olsun, kendi hikâyenizin yazarı başkası olmasın.

Unutma! Hayal etmek için değil, hayallerini gerçekleştirmek için buradasın ve bu senaryoda hayal ürününe yer yok. Hepimiz canlı yayındayız ve izleniyoruz, hatalı sahnelerin telafisi olmayabilir, işte bu yüzden dikkatli ol çünkü kayıttasın. Hayallerini, yaşamakta olduğun hayatın fragmanı olarak düşün. Kural basit, gözlerin görüyor ve kalbin hissediyorsa en güzel yoldasıdır, gideceğin yol zaten senin içinde. Şimdi al kalem eline, yeni bir başlangıç yapmak için henüz vaktin var. Sen istemedikçe kimse seni değiştiremez. Hayat bize bazı seçenekler sunar ve biz kendi öz irademizle seçimler yaparız, böylelikle diğerlerinden vazgeçmiş oluruz. Yani, insan hayatını kendi potansiyelleri kadar yaşar. Bu serüven dolu hikâyenin kahramanı sen olabilirsin, içinde bulunduğun bu yolculuk senin kaderin, güzel yaz, güzel yaşa!

ÜÇÜNCÜLÜK ÖDÜLÜ

BİLGE ÇİMEN

1988 yılında Almanya'nın Göppingen şehrinde doğdu. Lise eğitiminin ardından Eberhard Karls Üniversitesinde İngiliz Dili ve Edebiyatı & Yakın Doğu Bilimleri Bölümünü tamamladı. Yüksek lisansını ise Otto Friedrich Üniversitesi Türkoloji Bölümünde "Ein jeder kehre vor seiner Tür"-Die Stadtreinigung im Spätosmanischen Istanbul ["Herkes kendi kapısının önünü temizle"-Geç Osmanlı Döneminde İstanbul'un Kent Temizliği] başlıklı tezi ile bitirdi. Çeşitli kurumlarda eğitim görevlisi olarak çalıştı.

TÜRKÇE KONUŞAN ARANIYOR

Türkçe mi? Ne gereği var! Almanya’da yaşıyorsanız ve ana dilinizin önemini savunuyorsanız bu ve buna benzer cümleleri o kadar çok duyarsınız ki neredeyse dilinize sahip çıkmak istediğiniz için size suçlu muamelesi yaparlar. Üstelik bir de bölüm olarak Türkoloji’yi seçmişseniz eleştirilerin ardı arkası kesilmez: İş bulmakta zorlanmanız tamamen sizin suçunuzdur. Türkçe bildiğiniz hâlde Türkoloji okumanız vakit kaybıdır ve hatta senelerinizi bu uğurda harcamanız ahmaklıktır. -Sahi kim dedi ki bana Almanya’da Türkoloji oku diye?- Suçlu değildik ama şüphesiz kader mahkûmuyduk, daha doğrusu kader mahkumu edilmeye çalışılıyorduk.

İnanın bazı yabancıların Türklere karşı olan ön yargılarını kırmak kadar zor anadilin önemli olduğunu kabullendirebilmek. Âdeta akıntıya karşı yüzmek gibi. Okuma alışkanlığı olmayan bir millete; “Okuyarak ana dilinizi geliştirmelisiniz.” Demek, dünyanın en zor işi gibiydi. Maalesef kitap okumayan bir millet, hiçbir alanda kendini geliştiremeyeceği gibi dilini kaybetmeye de mahkûmdur. Çünkü Türkçenin en güzel örneklerini teşkil eder romanlar, hikâyeler, yazılar ve şiirler... Mesleğim gereği de dilimizin güzelliğini edebiyatımızdan eserlerle göstermem ama öncelikle okuma alışkanlığını aşılamam gerekiyordu. Ah, o önemsemedikleri mesleğin zorluklarını bir bilselerdi.

Eskilerin evlatlarına temennilerinden biri de vatana millete hayırlı olmalarıydı. Ne güzel bir temenni değil mi? Vatana millete hayrı dokunsun, insanlara hayrı dokunsun.

Türk milleti ahlakını, ananelerini, hatıralarını kısaca her şeyini bugüne kadar dili sayesinde muhafaza etmiştir. Şimdiki ebeveynler, dilimizi kaybettiğimizde en başta kimliğimizi kaybedeceğimizin farkına varamıyorlardı bir türlü. Türkçe anlıyor ama konuşmıyor diye savundukları çocuklarından ilerde beklentileri nedir acaba? Bir insan kimliğini kaybettiikten sonra nereye ait olduğunu bilemeden oradan oraya savrulurken vatana millete nasıl hayrı dokunabilirdi? Kendine dahi faydası olabilir miydi? Farkında mısınız artık edebiyat tarihimizde önemli bir yer alabilecek eserler çıkmıyor. Kimin elinden çıkabilirdi ki zaten? Daha da önemlisi bu şiirler ve destanlar kime ithafen yazılacaktı? Adına methiyeler düzülecek “asımın nesli” neredeydi? Özünden uzaklaşmaya meyleden bir nesil var artık ne yazık ki. Gün gelir de içlerinden biri çıkıp bu gidişata dur der mi acaba? Vakti zamanında Karamanoğlu Mehmet Bey’in yaptığı gibi atalarımızdan yadigâr kalan Türkçemize sahip çıkar mı?

ÜÇÜNCÜLÜK ÖDÜLÜ

SENA ŞEKER

Avusturya'nın Bregenz şehrinde, 1994 yılında dünyaya geldi. İlköğrenimini ve ortaöğrenimini burada bitirdi. Ticaret ağırlıklı akademide eğitim alarak lise diplomasını aldı. Innsbruck Üniversitesinde Eğitim Bilimleri Bölümünde, "Göç" alanında lisansını ve yüksek lisansını tamamladı. Çeşitli sivil toplum kuruluşlarında faaliyet gösterdi. İlköğretim ve lise öğrencilerine özel dersler verdi. Üniversitede araştırmacı olarak görev aldı ve bu kapsamda göç ile ilgili araştırmalar yapıp proje geliştirmeye katkı sağladı. Türk, Alman ve dünya edebiyatına büyük ilgi duyduğu için bu alanlarda kitaplar okuyor. Kendi alanında bilimsel yazılar okumaktan keyif alıyor. Çocukluğundan bugüne, gerek Türkçe gerekse Almanca okuyarak her iki dilde kendini geliştirmeye devam ediyor. Hedefleri arasında hem Türkçe hem de Almanca akademik yazılar yazmak var. Ayrıca el sanatları ile uğraşmaya ve seyahat etmeye önem veriyor. Innsbruck'ta ikamet ediyor. Anadil seviyesinde Almanca, iyi derecede İngilizce ve İspanyolca biliyor.

ÇOK YURTTAŞLIK

İnsanlar, çeşitli sebeplerden ötürü bulundukları ülkeyi terk edip başka bir ülkeye göç ediyor. Dünyanın bir bölgesinden başka bir bölgesine geçiş yapmak, farklı yaşam tarzlarını bir araya getiriyor. Göç etmiş toplumun insanları, kendilerine hem bulundukları ülkenin hem de geldikleri ülkenin kültürü ile birlikte bir yaşam tarzı belirliyorlar. Birey, bir yönde seçim yapmaktan ziyade, kültürleri birleştirip kendisine uygun hale getirerek yeni bir kimlik oluşturuyor. Göç, yani mobilizasyon sebebi ile sürdürülen çok kültürlü yaşam tarzı hibrit kimlikler kavramı adı altında değerlendiriliyor. Dünyanın devletlere bölünmesi ile beraber bölgesel sınırlar çizildi. Coğrafi bölünme kapsamında oluşan normlar, milletler arası farklılıkları ortaya koydu. Bu sınırlar içerisinde farklı örf ve âdetler geliştirildi. Günümüzde bu farklılıklar adeta hiyerarşik bir sıralama ile sınıflandırılıyor. Bir milletin örf ve âdetleri en üst sınıfta yer alırken farklı toplumların örf ve âdetleri alt sınıfta yer alıyor. Bu da demek oluyor ki kimi bölgelerin kültürüne gıpta edilirken kimilerinin ise küçümseniyor ve problem haline getiriliyor. Gerek siyaset gerekse medya yolu ile kültürel farklar vurgulandıkça göç etmiş toplumun yaşantısı zorlaştırılıyor. Bu kapsamda homojen bir toplum algısı oluşturuluyor ve farklılıklara yer verilmiyor. Hatta farklılık gösteren insanlar marjinalleştirilerek toplum dışı bırakılıyor ve entegre olmamak ile suçlanıyorlar. Ayrıca

odaklar, insanların yapamadıklarında yoğunlaşıp, yapabildiklerini ise gölgede bırakıyor. Hiyerarşik bir algı insanlar arası ayrımcılığı tetikliyor ve milletleri iyi veya kötü genellemesi ile kategorilere ayırıyor. Bu kapsamda ‘yerli’ ve ‘yabancı’ ayrımı basitleşmek ile beraber sınırlar getiriyor. Öyle ki insan şartlandırılarak kendisini tek bir yere ait hissetme durumuna sevk ediliyor. Örneğin, Avusturya’da yaşayan üçüncü veya dördüncü kuşaktan bir bireyin ‘Nereden geliyorsun?’ sorusuna verdiği, Avusturya sınırları içerisinde herhangi bir şehir, hiçbir zaman kabul görmüyor. Dış görünüşten ötürü olsa gerek karşı taraf ısrarla sorusunu tekrar etmekten çekinmiyor. Ta ki Avusturya sınırları dışından bir ülke söyleyene dek... Tuhaf bir biçimde karşı tarafın yüzündeki merak ifadesi kayboluyor ve tatmin olmuş bir ifade alıyor yerini. Bu durumda ‘yerli’ olarak kendisini tanımlayan karşı taraf üçüncü veya dördüncü kuşaktan olan bireyi yabancılaştırmış ve Avusturya’ya olan aidiyetini reddetmiş oluyor. Yerli ve yabancı ayrımı ne tuhaftır. Bir ülkede hatta bölgede ‘yabancı’ olarak tanımlanıyorsan, ne kadar zaman geçerse geçsin ‘yerli’ kategorisine ulaşmak neredeyse imkânsızdır. İster o ülkede doğup büyümüş ol dilini anadilini gibi konuş, ister giyimini kuşamını değiştir vs. her daim ayrıştırılacak bir durum çıkıyor, hatta elinde olmayan etkenler problem hâline getiriliyor. Örneğin insanın ten, göz ve saç rengi, ismi ve soy ismi, ailesi vb. değiştiremeyeceği birçok faktör etkili oluyor. Bu da demek oluyor ki insan, elinde olmayan sebeplerden dahi sorumlu tutuluyor ve bu kapsamda uğradığı dışlanma ve ayrıştırılma meşrulaştırılmış oluyor. Bu durum Türkiye’de de pek farklı olmuyor. Avusturya’da Türkiye’nin herhangi bir şehrine ait olduğunu söyleyenler, o şehirde yine oranın ‘yerlisi’ olmamak ile beraber ‘Avrupalı’ yani ‘yabancı’ olarak damgalanıyor. Avrupa’da hayat sürdüren ve Türkiye’ye giden hemen hemen herkese en çok yöneltilen sorulardan bir tanesi; “orası mı güzel, yoksa burası mı?” sorusudur. İnsan, ta

çocukken bir seçim yapmaya zorlanıyor ve belli kalıplara soku-
luyor. Bu hususta en çok da ‘iki kültür arasında sıkışmış nesil’
deyimi kullanılıyor. Oysa bu deyim sorgulanacak niteliktedir
çünkü hibrit kimlikli insanların yaşantısını ifade etmiyor. İn-
sanlar iki kültür arasında ne sıkışır ne de büyürler! Aksine
farklı kültürler ile birlikte büyürler. Kelimelerin kullanımı ve
önemine dayanarak bu konu ele alınırsa deyimın karamsarlığı
öne çıkıyor. Bir insanın ya da toplumun ‘İki kültür arasında’
büyüdüğünü düşünmek, o insanın sanki bir kapana sıkışmış,
sanki nereye gideceğini bilmeyen, sanki yolunu kaybetmiş vs.
imajı çiziyor ama aslen bu durum öyle değildir. Ailevi ortamda
öğrenilen kültür, okulda ve sosyal yaşamda öğrenilen kültür,
başka bir uyruktan olan komşudan öğrenilen kültür vs. bun-
ları bölüp insanı aralarına sıkıştırmak yerine, her birini bir-
leştiren bir bütün olarak bakıldığında durum çok farklıdır. Bu
şekilde, insan parçalara ayrılmak zorunda olmuyor, aksine bir
bütünün içinde farklılıklar barındıran bir birey oluyor. İnsan
farklılıklar ile beraber kendisine bir yol çizmiş ve yaşam tarzı
geliştirmiş oluyor. Bireylerin gerek eğitim hayatında gerekse
sosyal yaşamında avantajları dezavantajmış gibi lanse edili-
yor. Sırf bir dil, bir lisan daha fazla bildikleri için kimi zaman
dışlanıyorlar, kimi zamansa o dilde konuşmaları yasaklanıyor.
Her alanda iki dil konuşabilmenin avantajları sayılamayacak
kadar çokken, bu durumun bir dezavantaj olduğu dayatılıyor.
Kültürler arasında keskin çizgiler çekilerek farklılıkları ortaya
koyuldukça, bireylerin kültürel zenginlikleri asla rağbet gör-
müyor.

İnsanlar kalıplaşmış fikirler ve dayatmalar ile bir cende-
reye sokulsalar da kendilerini birçok yere ait hissedebilirler.
İnsanlığın var oluşundan günümüze dek göç her zaman in-
sanı etkileyen en önemli konulardan biri olmuştur. Tarih bo-
yunca topluluklar göç etmiş, hem geldikleri ülkenin örf ve
âdetleri hem de vardıkları ülkenin örf ve adetleri ile beraber

kendilerine bir yaşam biçimi oluşturmuşlardır. Sınırsızlık üzerine kurulan bir düzen oluşurken, insanın temel hakkı olan aidiyet duygusunu elinden almak ne kadar büyük bir paradoks. Günümüzde, dünyanın bir ucundan diğer ucuna bağlanmak yadırganmayacak bir durum hâline geldi. Gün geçtikçe insanlar üzerinde ‘yerli’ kavramı anlamını ve kullanımını yitiriyor. Birçok etken bu hususta büyük rol oynuyor. Ulaşım ve irtibat kolaylaşıyor ve kolaylaştıkça insan kısıtlamalara karşı bir tavır alıyor. Her ne kadar bürokratik sebepler bu tür düşüncelere bir engel teşkil etse de insanlar kimliklerini ve aidiyet duygularını sınırlandırmamalıdır. Kimlik veya yurttaşlık coğrafik sınırların ötesindedir ve birçok alanı, örneğin dil, aksan, müzik, yaşam tarzı vs. kapsar. Ne zaman bu durumlardan muzdarip insanlar üzerine konuşmak yerine, onlar ile birlikte teoriler üretilirse işte o zaman çözüm odaklı adımlar atılmış olur. Bu sayede çeşitlilik ve farklı yaşam tarzları tehdit olmaktan çıkıp, ilgi ve hoşgörü ile karşılanacaktır. Sonuç olarak çok yurttaşlık kavramı küresel dünyada normal olarak kabul görecektir.

JÜRİ ÖZEL ÖDÜLÜ

BELKIS KILIÇ

1995 yılında Avusturya'nın Viyana şehrinde dünyaya geldi. İlk, orta ve lise öğrenimini burada tamamladı. Ardından Viyana Üniversitesi Eğitim Bilimler Fakültesini bitirdi. Aynı üniversitede Alman Dili ve Edebiyatı bölümünde yüksek lisansını yapmaktadır. 2015 yılından itibaren bir sivil toplum kuruluşunda görevler üstlenmiş ve 2017'den itibaren de bu kuruluşun proje sorumlusu olarak aktif çalışmalar yürütmeye başlamıştır. Aynı şekilde 2015 yılından itibaren birçok özel kurumda öğretmen ve öğretmen olarak görev yapmaktadır. Çok küçük yaşlardan itibaren Türk, Alman ve Dünya edebiyatına büyük bir merak duymuş, klasik eserlerin yanı sıra otobiyografiler özel ilgi duyduğu alanlar arasında yer almıştır. Kısa sürede Türk Edebiyatı klasiklerini okumuş, bu ilgi onu, Türkçe yazmaya sevk eden en önemli nedenlerden biri olmuştur. Ayrıca yeni yerler keşfetmek ve bitkilerle ilgilenmekten büyük keyif almakta, psikoloji ve sosyal bilimlere büyük ilgi duymakta ve bu ilgisi kaleme aldığı yazılara da yansımaktadır. İlk yazıları Türkiye'de Suluova'nın Sesi isimli gazetede yayımlanmıştır. Bunun yanı sıra, Avusturya'da Yeni Hareket gazetesinde pedagoji ağırlıklı köşe yazıları yayımlamaktadır. Hâlen Avusturya'nın Viyana şehrinde ikamet eden Belkis Kılıç; anadil seviyesinde Almanca, iyi derecede İngilizce ve düşük seviyelerde Arapça ve İspanyolca biliyor.

ÜLKENİN MİSAFİR ÇOCUKLARI

Gurbette doğmuş ve büyümüş bir kız çocuğu olarak, ötekileştirilmenin, istenmemenin ve yokmuşsun gibi davranılmasının ne demek olduğunu çok iyi anlıyorum. Bu yaşıma kadar biriktirdiklerim ile evreni süzüyorum. Evren, her yerde, özellikle çocukların göz bebeklerinde... Ne kadar çok şey birikmiş çocukların gözlerinde. Minik yüreklerin aşığılanması, hor görülmesi ve alay edilmesi... Kimden bahsediyorsun? Bu ülkeye misafir olarak gelen sayısız çocuk var. İsterim ki bu yurdun o güzel misafir kültürü bu minik misafirlerimiz için de geçerli olsun. Mülteci çocuklar değil mi? Hayır, bu ülkeye gelen misafir çocuklardan bahsediyorum.

Ülkemizin misafir çocuklarının gözlerinin içlerine ne denli bakıldı şimdiye değin bilmiyorum ama ben uzunca baktım. Gözleri uzaklara bakıyor; yurtlarına, kendilerini ait hissettikleri topraklara. Hiç kimse dilemez başkasına sığınmayı. Kimse istemez başkasının eline bakmayı. Kimse aşığılanmaktan hoşlanmaz. Ben de... Kim ikinci sınıf insan muamelesi görmek ister ki zaten?

Uzaklardan bu yurda gelen misafir çocuklarını çok iyi anlıyorum. Sıra kendisine gelmiş olmasına rağmen salıncağı başka bir çocuğa kaptıran ve hakkını savunamayan... O hakkı kendinde gör(e)meyen... Ne de olsa bu ülkenin çocuğu değil o. Öyle mi? Yetişkinler için küçük, çocuklar için bu büyük

haksızlığı seyreden yerli annelerin adalet sağlamayışı, bir de üstüne bu haksızlığı alkışlayışı ve “Zaten benim çocuğumun önceliği var” diye düşünüşü. Gerçekten böyle düşünüyorlar mıdır?

Görülmemenin ne demek olduğunu çok iyi biliyorum. Dondurma kuyruğunda beklerken bir yandan da cepteki bozuk paraları saymaya çalışmak ve birazdan dondurma yiyecek olmanın verdiği o inanılmaz, tarifsiz, büyük mutluluk! İzliyorum. Sıra ülkenin misafir çocuklarına geldi. Konuşamadılar. Elleriindeki parayı utançla gösterip, dondurmaya işaret ettiler. Gözlerinin parladığını görüyorum, dudaklarının kibar bir gülümsemeyle şekillenışı. Neden uzattın lafı bu kadar? Sonuç ne? Dondurmayı aldılar mı? Alamadılar mı? Paraları yetmedi de geri mi çekildiler? Yok, hayır, paraları yetti. Alabildiler dondurmayı. Lakin arkalarında dikilen yerli çocuklar, dondurmalarını alıp uzaklaştıktan sonra anca alabildiler. Ama en önde onlar vardı. Ve en acısı da neydi biliyor musun? Haklarını savunamadılar. Çünkü öyle bir hak tanınmadı onlara. Dondurmacıya uzanan eller, resmen görülmedi. Bir kez daha adalet sağlanmadı. Ben uzaklaşırken üç çocuk da dönüp gözümüne baktılar. Yarı gülümsemeyle, acı bakışlarıyla... Sonra da sağ elime baktılar. “Utanç” kelimesinin ne ağır bir kelime olduğunu orada öğrendim ben. Neden? Ne oldu? Elimdeki külahta üç top dondurma vardı. Ben ki Osmanlı Devleti’nin adalet sistemini çok iyi bir şekilde bildiği için gururlanan kişi, orada adaleti es geçtim. Ben ki o anda o utanç ile yerin dibine girdim. Gurbette ötekileştirilmiş çocukluğumu unuttum. Ben de onlardan oldum.

Eee sonra?

Aradan neredeyse bir sene geçti ama suçluluk duygum hâlâ körelmedi. Unutamıyorum. Kaleme alıyorum, çünkü gizlemeye niyetim yok. Çünkü... İstiyorum ki bu çocuklar da en az kendi çocuklarımız kadar baş üstünde tutulsun. Diliyorum

ki dilinden, dininden, ten renginden, dış görünüşünden ve en önemlisi geçmişinden dolayı hor görülmesinler. Umarım, bu çocuklara ‘sığınmacı’ ve ‘mülteci’ gibi isimlerle hitap edilmesin bir daha. “Mülteci çocuk!” Kaç çocuk kendi iradesiyle başka bir toprağa sığınma kararı almış olabilir ki? Aslında bakarsan ailelerinin peşinden sürükleniyorlar ki aileleri de kaldıysa tabii! Bu çocuklar topraklarına döndüklerinde Türkiye devletini iyi yâd etmelerini istemez miyiz? Veyahut Türkiye’de serpilecek olan bu çocukların bu topraklara güzellikler getirmesini dilemez miyiz? Güzel olur aslında, neden olmasın?

Boşuna mı söylemiştir Şeyh Edebali: “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.”

İnsanı yaşatmak, özellikle de çocukları yaşatmak, göz bebeklerinde birikenleri doğru okuyabilmekten geçer. Tabii bir de mümkünse güzel anılar biriktirmelerini sağlamak ile! İnaniyorum ki gözlerinin içi gülen bir çocuk olduğu sürece, bu devlet var olacaktır.

Dilerim ki vatanıma misafir olarak gelen çocuklara adanmış, hoş görülme ve merhametli davranılır. Umarım öyle olur.

III. BÖLÜM

ŞİİR ÖDÜLLERİ

JÜRİ ÖZEL ÖDÜLÜ

ERTUĞRUL SABUNCU

1994 yılında Almanya'nın Berlin şehrinde doğdu. Berlin Freie Üniversitesi Hukuk Fakültesinde lisans öğrenimini “Uluslararası Hukuk ve Avrupa Hukuku” alanında “Milletlerarası hukukta kişisel verilerin korunması” konulu uzmanlık teziyle bitirdi. Alman çevre hukukunun anayasal çerçevesi ve federal sistemde yasama yetkileriyle ilgili bir tez çalışması mevcuttur. Çeşitli öğrenci derneklerinde ve sivil toplum kuruluşlarında görev aldı ve üniversite öğrencilerine Türkiye'yi tanıtmak amacıyla üç yıl boyunca çalışmalar yaptı, öğrenci gezileri düzenledi. Berlin Yunus Emre Enstitüsündeki destek çalışmalarının yanı sıra sivil platformlarda aktif olarak yer almaktadır. Çocukluktan itibaren kitaplara ve özellikle Alman edebiyatına büyük merak duydu. İlkokulda düzenlenen Almanca okuma yarışmalarında başarı gösterdi; okulun öğrenci gazetesinde yazıları yayımlandı. Üniversitenin ilk yıllarında şiir yazmaya eğildi. Kendisini Türkçe yazmaya sevk eden en önemli nedenlerden biri Sezai Karakoç'un şiirleri ve Türkiye seyahatleri oldu. İlk şiiri 2019 yılında Köprü dergisinde (Almanya) yayımlandı. Klasik Batı müziğinde ileri seviyede ve tekniklerine uygun olarak piyano çalabilmektedir. Rus ve caz müziğinin yanı sıra emprovizasyon teknikleri üzerine yoğun çalışmalar gerçekleştirdi. Anadil seviyesinde Almanca, ileri derecede İngilizce ve orta seviyede Fransızca biliyor.

DEVELER

Gözün yükseklerde olmasını bilirim
Çocukların merdivenden düşüşünü
Bileklerinden öpülesi çocuklar
Ve eteklerini toplayan anneler

Evlerin gırtlığında buğulu aynaları bilirim
Kırık camlar altında ekmek parçalayan elleri
Bilirim mavi gözleri göğün en tepesinde
Ve bölünen uykuları
Sarı ışıklar içinde Saraybosnayı bilirim
Merdiven önünde ve içinde merdiven
Bilirim umudu en kekre tadıyla ve hangi
kundakta sallandığını
Sen yine senden küçükleri bileklerinden öp

Leyleklerin gelmiş ve geçmiş zamanın
En büyük yalancıları olduğunu da bilirim
Bilirim gelecek zamanda develer getirecek
çocukları
Hörgüçlerinden ve heybelerinden öpülesi
develer

JÜRİ ÖZEL ÖDÜLÜ

NEBİYE HİLAL ŞAN

Almanya doğumlu olan Şan, ailesiyle bir süre Türkiye’de yaşadıkdan sonra tekrar Almanya’nın yolunu tutmuş. Yüksek lisansını Albert-Ludwigs Freiburg Üniversitesinde tamamlamış, doktorasını Heidelberg Eğitim Üniversitesi’nde “Göçmen Türkçesi’ndeki Dil Bozukluklarının Ölçme ve Değerlendirilmesi” konulu teziyle tamamladı. 2010-2013 yıllarında Cochlear Implant Merkezi Friedberg’te İşitme ve Konuşma Terapisti olarak çalıştı. 2013 yılından beri önce Eğitim Bilimleri Üniversitesi Heidelberg, daha sonra Avrupa Üniversitesi Flensburg’ta Özel Eğitim Bölümünde iki dilli çocukların dil gelişimi ve dil bozuklukları hakkında araştırma görevlisi olarak çalışıyor. Çok küçük yaşlardan itibaren okumak ve yazmakla yakın ilişki kurdu. Türk Edebiyatı ve Dünya Edebiyatı’ndaki önemli eserleri büyük ölçüde okudu. İlk şiir ödülünü ilkokuldayken aldı. Şiir, deneme ve hikâye yazmaya devam ediyor. Almanca, İngilizce ve İspanyolca biliyor. Yazmak, yan flüt çalmak, yoga yapmak, seyahat etmek hobileri arasında yer alıyor.

KÖK - GÖK

60 küsuruncu yılında göçün kazanılan
ve kaybolup giden hikayeler
Çuvalardan, pazar çantalarından
dolar
taşar...
Hikaye bir tren istasyonunda
başlar
Ve
Hep farklı gelişse de
Aynı şekilde sonlanır
hayatlar...
Köklerine tekrar kavuşmak için
Onca yılın geçmesine değer mi?
Ya da kökler
İnsanla birlikte her yere
gider mi?
Veyahut köksüzleşmişken

Tekrar
ve tekrar
Kök mü salar insan...
Ve asıl köklerini mi unuttur?
Doğulan yerde mi
Doyulan yerde mi
Bu kökler?
Doğduğun ve doyduğun yer aynıysa
Karakterini oluşturan yer
farklıysa
Hangisi sensin?
Hangisi kökten alıp
Göğe ulaştırır seni?
Tam kökümden
Göğüme ulaştım
Dersin...
Olur
Bir uçağın sandukası
Senin yer

JÜRİ ÖZEL ÖDÜLÜ

NUMAN İLKUT AYVAZ

Münih Ludwig-Maximilians-Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde lisansını tamamladı. Aynı üniversitede Uluslararası Kamu Hukuku ve AB Hukuku alanında yüksek lisansını sürdürüyor. Almanya'da ve Türkiye'de çeşitli kurumlarda staj yaptı. Sosyal sorumluluk projelerinde görevler aldı. Edebî eserleri, eş zamanlı olarak Türkçe ve Almanca okumaktan ayrı bir keyif alıyor. Ana dil seviyesinde Almanca ve Türkçe, iyi derecede İngilizce ve Fransızca biliyor. Çeşitli gazete ve dergilerde yazıları yayınlandı. Dergâh dergisinde bir şiiri yayınlandı.

KAYZERİN SON MEKTUBU

Boyum uzunca, dedemse Batumlu.
Tenime iklim diye sunuldu bu topraklar,
İtirafımdır, zerre muhabbet duymadım.
Kış günleri Heine'den masalsı sözler okunmalıydı,
Mendelssohn! Sazıyla meşgul, zavallı aydın.
Toprağın suçu olmadığını çok geç kavrasam ne yazar,
Semalarda uçuşan serçelerle aram düzeldi.
Anladım nihayet, evet anladım,
Her biri yalnız ortak nağmeler söyler.

Büyüklerime nazaran,
Alafrangaya da ayarlanmazdı zamanlarım.
Dünyaya bir hışımla da ayak basmadım.
Babam, ilk anı fırsat bilip
kulağıma dingin besteler fısıldadı.

Yürüdüm, rehavete kapılmadan,
Berrak ve bembeyaz bir su yoluna.
Sırt çantama bir misyon yüklendi.
İçeriğini bilmediğim, efsaneleşen misyon.

Abilerimle güreşirken ant içer,
San Joseף'te yaşlı teyzem altımı temizlerdi.
Bonkör değildi kadıncağzı,
Ama ısrarla jambonlu makarnasından ikram ederdi.
Arabadaysa pop müziğe rağbet olmazdı hiç.
Doğrusu ben, ezansız semtlere de doğmadım
Buna rağmen açamam kör saatlerde gözleri.
Az kalsinkoluma bağlı, duvarlarıma asılı,
Birçok arkadaşım olduğuna inanacaktım.

Heyhat! Sonunda kimisi akrep kimisi zilli çıktı.
Güneş doğmadan doğamadım günlerime,
Unuttum, ölüm meleğinin canıma kastını.
Boşu boşuna yazılan mısra arası tavsiyeler,
Taşınır-kafeslerde, ağır gafletler palazlandı.
Çabalasam, küreğim boşa savrulacak.
Ne ağız kokusu terbiye eder ihtirasımı,
Ne de şerefelerde yükselen tanıkların ifadesi.
Bugün kervanlar belki göçmüyor artık,
Belki âşıklar da aşk ile yanmıyor.
Ama bir tren garına kan ter içinde varmak dahi zor gelir.
Kamufleajlarla ilerliyorum şehir meydanında.
Çare yok! vagonlar geçiyor bedenimden,
ve kaldırımda o yorgun beste.
Söylevlerimde nice nahoş nağmeler,
Yüce makamlar çalıyor,
Tarih yazıyorum, fark eden var mı.

Bundan böyle açık konuşacağım,
En yeni kararnamelerimi bildiriyorum:
Kayzerliğinden bıktım bu dünyanın,
Hükümdarınız değilim artık sizin!
Şansölyenizi görevden aldım,
Lağvettim derebeyliklerimi.
Baverya motorlarına el koydum,
Vapurları çözdüm, saldım Hamburg iskelesinden.
Belki Godesberg'i yönetmek hesabıma yazılmadı,
Müsait de değildim, meşgul yahut denk gelmedi.
Fakat sonunda en sonunda,
Temiz, tertemiz tesisatlı bir gasilhane arıyorum:
Hazırım, köle olmaya, razıyım...
Ama bilinsin!
Alışmış bünyem, zamanla sımsıcak sulara.

JÜRİ ÖZEL ÖDÜLÜ

ÖMER GENCER

1986 yılında Almanya'nın Hamm şehrinde dünyaya geldi. Bonn Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı ve Felsefe Bölümü'nden mezun oldu. Çeşitli sivil toplum kuruluşunda eğitim faaliyetlerinde bulundu. Şu an özel bir işletmede çalışıyor. Yazmaya başlama amacını 'farkında olmaksızın yahut bile isteye gözden kaçan/kaçırılan hayatıyeti haiz püf noktalarına dikkat çekmek' olarak ifade ediyor. Almanca ve İngilizce biliyor. Hüsn-ü Hat sanatına yönelik çalışmaları var. Spor yapmayı seviyor.

AH TÜRKLÜK, AH DİASPORASIZLIK

Terk-i diyar yorgunlukla kâimdir
Kanda beklentiler aşındıran Göklerini boğan
Serperek öcünü us çeperleri istikbal kaygısıyla ağulanmış
zevatin yazgısına
Hiçbir esvabını geride bırakmadan gider insan
Uhdesinde yalvaç tarlalar barındıran o en müteşâbih
gönüldaş
Bağdaşık ruhlarla örülü odalarda esenlik bildiren misvak
kokusu tüm zamanların
Kıyılardaki enginliğe varmış olmanın sükkûnetinden doğan
göz aydınlığı
Yani tüm kutsal emânetler -ki tüm emânetler kutsaldır-
Kâimdir hayat aşka otağ yaratan ehramlarla.

KİTAP DESTEK ÖDÜLÜ

KAZIM ATEŞ

1963 yılında Çorum'da doğdu. Henüz 6 yaşındayken ailesi ile önce Ankara'ya, 1969 yılında ise halen yaşamını sürdürdüğü Avustralya'nın Melbourne şehrine göç etti. İlk, orta ve yüksek eğitimini Avustralya'da tamamladı. 1985'de Deakin Üniversitesi'nin Tercümanlık ve Sosyoloji bölümünden mezun olan Ateş, Melbourne Üniversitesi Ortadoğu Bilimleri bölümünde Arapça, Monash Üniversitesi'nde ise öğretmenlik eğitimi aldı. Çalışma hayatı boyunca değişik bakanlıklara bağlı hizmet birimlerinde tercüman ve danışman olarak çalıştı. Bir grup arkadaşıyla kurduğu ve Freshplus süpermarketler zincirinin de sahibi olan Pacific International şirketi ile ticari hayata atıldı. 1977 yılından itibaren çok sayıda ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşunda gönüllü olarak hizmette bulundu. Çok sayıda dernek, vakıf, okul ve caminin kurucu üyeleri arasında yer aldı. Avustralya Türk toplumunu temsilen delege ve konuşmacı olarak uluslararası toplantılara katıldı. Uzun yıllardır gazete köşe-yazarlığı yapan ve radyoda yorumlarda bulunan Ateş, evli ve bir çocuk babasıdır.

KÂĞITTAN UÇAK

(Kitaptan bir kesit)

...

O gün, annem bizi erkenden uyandırdı. Evde büyük bir telaş koptu. Bu telaşın benzeri bizde sadece bayramlarda yaşanırdı. Hâlbuki bugün bayram değildi. Annem bir yandan bizi, bir yandan da valizleri hazırlıyordu.

Bize en güzel elbiselerimizi giydirdi. Bu elbiseleri en son pasaport fotoğrafları çektiirmek için giyinmiştik. İsmail’le benimki aynıydı. Sadece rengi değışikti. Cemile en ufağımızdı. O da güzel elbiselerini giymişti.

Babam da anneme yardımcı oluyordu. Valizleri o da hazırlıyordu. Telaşın sebebini bize, “Bugün Avustralya’ya gidiyoruz.” diyerek açıklamaya çalıştı.

Avustralya mı? Orası çok uzaklarda olan yer değil miydi?

Uzun zamandan beri evimizde Avustralya ve Almanya’dan söz ediliyordu. Mahallemize zaman zaman Almanya’dan gelenler oluyordu. Çok güzel arabalar sürüyorlardı. Biz de mi o arabalara binecektik? Biz de mi o arabalarla gidecektik? Almanya çok uzakta bir yermiş. Çorum’dan dahi uzaktaymış. Avustralya ise Almanya’dan da uzakta olan bir yermiş.

Okullar yeni açılmıştı. Bütün arkadaşlarım okula başlamıştı. Ben başlamamıştım. Annem “Sen okula Avustralya’da gideceksin” demişti. Demek ki Avustralya’ya gideceğimiz

zaman yaklaşmıştı.

Tombiş Ali'ye daha önce Avustralya'dan bahsetmiştim. “Bizim kâğıdımız çıktı, Avustralya'ya gidiyoruz.” demiştim. Ali de “Avustralya çok uzakta bir yer oğlum. Oraya gidemezsiniz.” demişti.

Ben de “Vallaha billaha gidiyoruz. Babam dedi.” karşılığını vermiştim.

Sonra Ali, Avustralya hakkında bildiklerini anlatmıştı: “Sen Avustralya'nın nerede olduğunu biliyor musun oğlum? Orası dünyanın sonunda! Orası gökle yerin birleştiği yer!”

Gökle yerin birleştiği yer mi? Yani bir noktaya varınca göğelimizle dokunabilecek miyiz diye düşünmüştüm. Bu, benim hayatta en çok yapmak istediğim şeyler arasındaydı. Gökyüzüne dokunabilmek... Yumuşak mı, serin mi hep merak etmiştim.

Almanya ve Avustralya yabancıların yaşadıkları yerlermiş. Oradakiler başka dil konuşuyormuş. Anlamak zormuş. Konuşmak zormuş. O ülkelerde herkes gençmiş. Yaşlı insan hiç yokmuş.

Fakat Avustralya dünyanın sonuymuş. Oradan ötesi yokmuş. Demek ki bu yüzden oraya, gökyüzüyle yeryüzünün birleştiği yer diyorlardı.

Göçmek bizim için yeni bir şey değildi. Daha önce de göçmüştük. Karacaören Köyü'nden Çorum'a, oradan da Ankara'ya. Şimdi de Avustralya'ya göç edecektik.

Türkçe Ödülleri Seçkisi

YTB Türkçe Ödülleri 2019

YTB Türkçe Ödülleri, yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın Türkçe yetkinliklerini, ifade kabiliyetlerini artırmak ve Türkçeyi hayatlarının her alanında etkin şekilde kullanmaları için farkındalık oluşturmayı amaçlamıştır. Vatandaşlarımız bu yarışmayı ilgiyle karşıladı, yüksek katılım gösterdi.

Yarışmaya katılan çalışmaların değerlendirilmesinde metnin dil bilgisi ve imlâ kurallarına uygunluğu, eserin dil yetkinliği, metnin özgünlüğü ve kurgu bütünlüğünün gibi kriterler göz önünde tutuldu. Ayrıca Türk Diaspora Edebiyatı alanındaki eser çeşitliliğine katkı sağlaması açısından diaspora kültüründen ve yaşantısından kesitler sunan eserler, yarışmanın amaç ve ruhuna uygun olarak puanlamada öne çıkarıldı.



YTB 10.yıl 1000 Yurt dışı Türkler

